

ByTrN Farkıyla
ThT Ailesine Hediyemdir

ARAŞTIRMA SERİSİ No.26

Yüz Okuma Sanatı

1. BÖLÜM

YÜZ YAPISI & İNSAN KARAKTERİ İLİŞKİSİ (TARİHTEN GÜNÜMÜZE GELİŞİM SÜRECİ)

1. FİZYOGNOMİNİN MEYDANA ÇIKMASI VE GELİŞİMİ

1.1. Kavram

"Fizyognomi" terimi, Yunanca physis -doğa ve gnomon- yorum kelimelerinin birleşimidir. Giovanni Battista Della Por-ta (1535-1615)'ya göre gnomon, aynı zamanda yasa, kural anlamına gelmektedir; yani, fizyognomi "doğa yasası" demektir. Della Porta'ya göre, doğanın belli kurallarına uyarak "belli vücut biçimlerine göre belli ruh hallerini" öğrenebiliriz.

Çok eski dönemlerden başlayarak, bilginler insanın yüz yapısı ile karakteri arasında bir ilişki kurmağa çalışmışlardır. Bu yöntemin temelinde insanın beden yapısı ve psikolojisi arasında doğal bir bağlantının olduğu inancı yatmaktaydı. Bilimsel temelden yoksun olmasına rağmen fizyognomi, karakter özelliklerinin tipolojisi için önayak olmuştur.

1.2. Gelişimi

Fizyognomi, sistemli bir şekilde ilk kez Çin'de gelişmiştir. Çinliler, insanların yüz biçimlerine göre insanların karakter özelliklerini okuma yöntemini kullanmış, ayrıca başarı düzeylerini belirleme yöntemini kullanmışlardır. Sonraki dönemlerde değişik uygarlık merkezlerinde fizyognomiye ilişkin bilgiler sistemleştirilip geliştirilirken, belli özelliklere sahip değişik ekoller ve sistemler ortaya çıkmıştır.

Eski Çin yüz okuma uzmanlarına göre, yüzü oluşturan unsurlardan beşi çok önemlidir. Bunlar kaşlar, gözler, ağız, burun ve kulaklardır. Eski metinlerde onlar beş önemli organ olarak geçmektedir. Bu organlardan birisinin bile dengeli bir biçimde olması en az 10 yıl mutlu yaşam demektir. Tüm organların aynı şekilde dengeli biçimde olması bu mutluluğu orantılı şekilde artırıyor. Bu organların incelenmesinden sonra sırada alın, elmacık kemikleri, şakaklar, çene ve kırışıklar gelmekte, en sonunda ise derinin rengi, ayrıca, gözlerin parlaklığı, biçimi, göz küresi ve göz kapakları inceleniyor.

Çin fizyognomi uzmanlarına göre, onların sistemi insanların uzun ömürlü olmaları konusundaki gerçekleri bulacaktır. Çin sistemine göre, insan yüzünde belli konumlar ve çizgiler mevcuttur. Bunların her biri belli bir yaşı belirlemektedir. Onlar, bir dizi "uzun ömürlülük belirtileri"ni de tespit etmişler. Çinlilerin fizyognomi sistemi bugün de incelenmekte ve geliştirilmektedir.

1.2. Aristo'nun Fizyognomiye İlişkin Görüşleri

Fizyognomi ile ilgili bilgilere Hipokrat, Aristo ve Pluto gibi eski Yunan düşünürlerinin eserlerinde rastlanmıştır. Aristo, fizyognomiye kişilerin ruh halini öğrenmek için kullanırken, Hipokrat bu usulle hastalara teşhis koymuştur. Onun ölmüş insanın yüz şeklini tasvir edişi bugün de doktorlar tarafından "Hipokrat maskesi" olarak kullanılmaktadır.

Aristo'nun "De Natura Animalium" (1. Kitap) isimli çalışmasında beden ve yüz yapısı ile insanın karakter özellikleri arasında bağlantı kurulmaktadır.

Aristo'ya göre, insanın beden ve yüz yapısının belli bir hayvana benzemesi, onun karakter özelliklerini ortaya koymaktadır. Aristo insanın yüz yapısı, gözleri, alnı, kafa yapısı, derisinin rengi, saçının rengi, gözünün rengi, bedenin tüy örtüsü, sesinin tonu, yürüyüşü, beden hareketleri, bakışları, boyu ile ilgili karakter özelliklerini hayvanlardaki benzer özelliklerle kıyaslamaktadır.

Aristo'ya göre, belli özelliğe sahip insanlar, benzeri oldukları hayvanların karakter özelliklerini taşımaktadırlar. Yüz yapısı ve insan karakteri arasındaki ilişki, Aristo'nun eserinde aşağıdaki şekilde geçmektedir .

Dudaklar

Dudakları ince ve ağız kenarları, dudaklar ileri uzandığında üst dudağın alttakinin üzerine çıkacak şekilde gevşek olan insanlar alçakgönüllüdürler. Bu aslan tipine uygun gelmektedir. Aynı şeyi büyük ve küçük köpeklerde de görebiliriz. Dudakları ince, sert ve köpek dişleri hizasında yukarıya doğru çekilmiş olan insanlar aşağı ve bayağıdırlar. Bu domuz tipine uygun gelmektedir. Dudakları kalın ve üst dudak alttakinin üzerine çıkan insanlar aptaldırlar. Bu eşek ve maymun tipine uygun gelmektedir. Üst dudağı ve üst damağı öne doğru çıkan insanlar huysuz ve kavgacıdırlar. Bu, köpek tipine uygundur.

Burun

Burun deliklerinin duvarları kalın olan insanlar iyi kalplidirler. Bu öküz tipine uygun gelmektedir. Burun deliklerinin duvarları ince olan insanlar hırçın bir yapıya ve karaktere sahiptirler; bu köpek tipine uygun

gelmektedir. Burun delikleri dairevi olan insanlar alçak gönüllüdürler. Bu durum aslanlarla benzerlik oluşturmaktadır.

Burnu ensiz olan insanlar (sivri burunlular) kuşlara benzemektedirler. Burnunun ucu enli olan insanlar aptaldırlar. Bu domuzlara uygun gelmektedir. Direk alından başlayan gaga burunlu insanlar arsızdırlar; bu, karga tipine uygun gelmektedir. Alından keskin bir şekilde ayrılan gaga burunlu insanlar alçak gönüllüdürler. Bu kartal tipine uygun gelmektedir.

Burnun alınla birleştiği yerde çökük, burun kavisini yukarıya doğru eğilmiş olan insanlar şehvetli ve ihtiraslıdırlar. Bu horoz tipine uygun gelmektedir. Düz ve kalkık burunlu insanlar şehvetli ve ihtiraslıdırlar; bu geyik tipine uygun gelmektedir. Burun delikleri geniş olan insanlar sinirlidirler. Bilindiği gibi bu durum sinirlilik halinde ortaya çıkmaktadır.

Yüz Yapısı

Yüzü enli ve etli olan insanlar iyi kalplidirler; bu öküz tipine uygun gelmektedir. Kemikli yüze sahip olan insanlar tedbirli, etli olan insanlar ise korkaktırlar. Bunlar sırasıyla eşek ve geyik tiplerine uygun gelmektedir.

Küçük yüzlü insanlar cesaretsiz ve iradesizdirler; bu kedi ve maymun tipine uygun gelmektedir. Büyük yüzlü insanlar tembeldirler; bu eşek ve öküz tipine uygun gelmektedir. Dolayısıyla, yüz ne büyük, ne de küçük olmalıdır. En iyisi orta büyüklükte olmasıdır. Yüzü aşırı küçük olan insanlar aşağı ve bayağıdırlar. Asık suratlı insanlar somurtkan karakterlidirler. Allıkla boyanmış gibi yüze sahip olan insanlar utangaçtırlar. Bilindiği gibi bu durum insan bir şeyden utandığı zaman ortaya çıkmaktadır. Yanakları allanan insanlar alkoliktirler. Bilindiği gibi insan alkol aldığı zaman yanakları allanıyor.

Gözler

Gözlerinin altı torbalaşmış insanlar alkoliktirler. Yüzünün bu bölgesi şişkin olan insanlar ise yatmayı çok sevenlerdir. Nitekim, uykudan yeni kalkmış insanın gözünün çemberinde şişkinlikler bulunur. Küçük gözlü insanlar cesaretsiz ve iradesizdirler; bu maymun tipine uygun gelmektedir. Büyük gözlü insanlar tembeldirler; bu öküz tipine uygun gelmektedir. Gözleri ne aşırı büyük, ne de aşırı küçük olarak doğmuş birisi asil bir karaktere sahip olacaktır.

Çukur gözlü insanlar gaddardırlar; bu maymun tipine uygun gelmektedir. Patlak gözlü insanlar aptaldırlar; bu eşek tipine uygun gelmektedir. Dolayısıyla, gözler ne aşırı patlak, ne de aşırı çukur olmalıdır; en iyisi orta büyüklükte olmasıdır. Gözü hafiften çökük olan insanlar alçak gönüllüdürler. Bu as-

lan tipine uygun gelmektedir. Eğer aşırı çökük ise sakın ve usludurlar. Büyük öküz tipine uygun gelmektedir. Buğulu gözlü insanlar hüznölüdürler. Bilindiği gibi insan hüznlenince gözleri buğulanır.

Alın

Alnı küçük olan insanlar aptaldırlar. Bu domuz tipine uygun gelmektedir. Alnı aşırı büyük olan insanlar ağır kanlıdırlar. Bu öküz tipine uygun gelmektedir. Alnı daire şeklinde olanlar aptaldırlar. Bu eşek tipine uygun gelmektedir. Alın yüzeyi büyük olan insanlar hassas, basiretli ve anlayışlıdırlar; bu köpek tipine uygun gelmektedir. Alnı düzgün kare ekinde olan insanlar alçak gönüllüdürler; bu aslan tipine uygun gelmektedir. Alnı kırışık olan insanlar mağrurdurlar; bu boğa ve aslan tipine uygun gelmektedir. Alnında kırışıklar olmayan insanlar yalakadırlar. Dolayısıyla, alnın düz kırışıklı durumu kibirlilik, kırışiksiz durumu ise yalakalığı ifade ettiği için, en iyisi orta durum olacaktır.

Baş

Başı büyük olan insanlar hassastırlar. Bu köpek tipine uygun gelmektedir. Başı küçük olan insanlar duygusuzdurlar; bu domuz tipine uygun gelmektedir. Kafası, yukarıya doğru en-sizleşen insanlar (yumurta kafalı) arsız ve yüzsüzdürler; bu eğri tırnaklı kuş tipine uygun gelmektedir. Kulağı küçük olanlar maymuna, büyük olanlar ise eşeğe benzemektedirler. Köpeklerde ise kulaklar daha orantılıdır.

Derinin Rengi

Aşırı esmer olanlar korkaktırlar; bu Mısırlı ve Habeş tipine uygun gelmektedir. Aynı şekilde beyaz yüzlü insanlar da korkaktırlar. Bu kadın tipine uygun gelmektedir. Dolayısıyla, mertliği ve cesurluğu ifade eden renk orta kıvamda olmalıdır.

Saçın Rengi

Sarışın saçlı insanlar cesurdurlar; bu aslan tipine uygun gelmektedir. Saçları aşırı kızılı olan insanlar kurnazdırlar; bu tilki tipine uygun gelmektedir. Yüz rengi solgun ve değişik tonda olan insanlar korkaktırlar. Bu korku anında ortaya çıkan duruma uygun gelmektedir. Bal sarısı renginde olan insanlar soğukturlar. Soğuk olan insanlar ise yavaş hareketlidirler.

Vücut hareketleri yavaş olan insanlar ise ağır kanlıdırlar. Kırmızı renkliler çabukturlar. Zira, hareketten ısınan vücut kızarıyor. Ateş kırmızısı renginde olanlar çılgınlığa meyillidirler. Şöyle ki, bir cismin aşın

ısınmış parçaları alev rengini alıyor. Aşırı hırçın insanlar ise deliliğe yatkındırlar. Göğsünde renk beliren insanlar sinirlidir. Bilindiği gibi insan sinirlenince göğüs bölgesinde bir yangı oluşuyor.

Gözlerin Rengi

Gözleri kızaran insanlar çabuk sinirlenirler. Göz rengi siyah olan insanlar korkaktırlar. Bellidir ki, siyah renk korkaklığı sembolize eder. Gözleri tam siyah değil de, kestane rengine yakın olan insanlar dengeli bir karaktere sahiptirler.

Parlak mavi renkli veya beyazımsı renkli gözleri olan insanlar korkaktırlar. Bellidir ki, beyazımsı renk korkaklığı sembolize eder. Gözleri mavi değil de, kestane rengine yakın olanlar cesurdurlar. Bu aslan veya kartal rengine uygun gelmektedir. Gözleri koyu kestane renkli olan insanlar şehvetlidirler. Bunlar keçilere benzetilebilir. Gözleri alev rengine yakın olanlar arsız ve yüzsüzdürler. Bunlar köpeklere benzetilebilir.

Parlak, fakat belirgin bir rengi olmayan göze sahip insanlar korkaktırlar. Gözleri parlak olan insanlar ihtiraslıdırlar. Bunlar horozlara ve kargalara benzetilebilir.

Tüy Örtüsü

Bacakları kıllı olan insanlar şehvetlidirler. Bu keçi tipine uygun gelir.

Göğsü ve karın bölgesi aşırı kıllı olan insanlar başladıkları işi hiçbir zaman bitirmezler. Bu kuş tipine uygun gelmektedir. Göğsü tamamen tüysüz olan insanlar arsız ve yüzsüzdürler. Bu kadın tipine uygun gelmektedir. Bu yüzden ne fazla kıllı, ne de fazla kılısız olması gerekir.

Omuzları kıllı olan insanlar da başladıkları işi bitirmezler. Bu kuş tipine uygun gelmektedir. Boynunun arka tarafı tüylü olan insanlar asildirler. Bu aslan tipine uygun gelmektedir.

Sakalı seyrek olan insanlar dengeli karaktere sahiptirler. Bu köpek tipine uygun gelmektedir. Kaşları kalın olan insanlar somurtkandırlar. Kaşları, burun tarafta aşağıya doğru sarkan ve şakaklara doğru yukarı kalkan insanlar saftırlar. Bu domuz tipine uygun gelmektedir.

Baştaki Tüyler

Saçları düz olan insanlar korkaktırlar. Kıvrık saçlı insanlar da korkaktırlar. Bu Habeş tipine uygun gelmektedir. Dolayısıyla, gerek düz, gerekse kıvrık saçlar korkaklığı sembolize ettiği için az dalgalı saçlar yüksek manevi değerleri ifade etmektedir. Bu aslan tipine uygun gelmektedir.

Alın üzerinde yukarıya ve arkaya doğru yönelen saçlara sahip kişiler asildirler. Bu aslan tipine uygun gelmektedir. Burun hizasında alının ortasına doğru saçları olan insanlar aşağı ve bayağıdırlar. Nitekim bu durum kölelere özgüdür.

Ses

Ses tonu aşağı olan insanlar küstahtırlar. Bu eşek tipine uygun gelmektedir. Alçak tondan başlayıp yüksek tonla bitiren insanlar tatmin olmayan ve şikayetçi insanlardır. Bu öküz tipine uygun gelmektedir. Yüksek, alçak ve kırılan bir sesle konuşanlar sapıktırlar. Bu kadın tipine uygun gelmektedir. Yüksek ve düzgün bir sesle konuşanlar köpeklere benzetilebilir. Zayıf, gevşek bir sesle konuşanlar sakindirler. Bunlar koyun tipine uygun gelmektedirler. Yüksek sesle konuşan ve bağırان insanlar şehvetlidirler. Bunlar keçilere benzemektedir.

NOT: Bunların dışında Aristo, insanın ayakları, vücut yapısı, omuzlar ve boynu, boyu, beden yapısı, bakışları ve göz mimikleri, yürüyüşü ve karakter özellikleri konusunda da belli görüşler ortaya koymaktadır.

Aristo, daha sonra devamlıları Polemon (M.Ö. II yy.) ve At-hamanti (M.Ö. IV yy.) fizyognomi yöntemiyle kendi dönemlerinde yaşamış bir çok şahısın karakter özelliklerine ilişkin yazılar yazmışlardır. Aristo'nun yöntemi uzun müddet kendinden sonraki bilginler için bir kaynak olmuştur.

15. ve 16. yüzyıllardan itibaren fizyognomi kişilerin karakter özelliklerinin belirlenmesinde sıkı bir şekilde kullanılmıştır. Fizyognomi; doktorlar, din görevlileri, filozof ve hakimlerin başvurdukları bir yöntem olmuş ve büyük toplumsal ilgi görmüştür.

17 yüzyılda engizisyon mahkemeleri yüz ve beden yapısına göre "gerçekliği" tespit ediyorlardı. Buna göre de, fizyognomi; kehanet, falcılık, astroloji vs. ile sıkı bir şekilde kullanılıyordu. Fizyognomi alanında Avrupa'da bu konudaki önemli gelişme Johann Caspar Lavater'in çalışmaları sonucu gerçekleşmiştir. Lavater'in ve ondan sonra Franz Jozef Gall'ın söz konusu incelemeleri Avrupa'da bu konu üzerine büyük tartışmalara yol açmıştır.

1.3. Johann Caspar Lavater (1741-1801)

Fizyognomi alanındaki önemli gelişmenin temeli 15 Ekim 1741'de Zürih'te doğmuş İsviçreli ilahiyatçı, fizyognomist ve yazar Johann Caspar Lavater (1741-1801) tarafından atılmıştır.

Lavater 1769'dan yaşamının sonuna dek din görevlisi olarak çalışmıştır. 1775 yılında Leypsig'de "İnsan Doğasının Tanımlanmasına Yardımcı Olacak Fizyognomik Fragmanlar" (Physiognomische Fragmente

zur Beförderung der Menschen-kenntnis und Menschenliebe, 1775-1778) eseri o dönemde eşsiz bir yankı uyandırmıştır. Johann Caspar Lavater'e göre yüzün her bir ögesi; göz, alın, burun, kulak, ağız, çene vs. ayrı ayrı ve birbirine olan ilişkileri içinde psikolojik anlam taşır, kişilik özelliklerini gösterir. Lavater'ın bu çalışmasının bilimselliği üzerinde tartışmalar olmuşsa da, söz konusu eser konuyu daha da popüler kılmıştır.

Lavater, Zürih'in Fransızlar tarafından alınması zamanı yaralanmış, 2 Ocak 1801 yılında ölmüştür.

2. FRENOLOJİ

2.1. Franz Jozef Gali (1758-1828)

Fizyognomiye yakın bir alan olan Frenoloji de karakter özelliklerinin tespiti konusunda değişik bir yöntem uygulamıştır.

"Frenoloji" terimi, Yunanca phrenos -karakter, ahlak ve lygos- kuram kelimelerinin birleşimidir. Frenolojinin gelişimi, Avusturyalı bir hekim ve nöroanatomist olan Franz Jozef Gall'ın çalışmalarıyla sağlanmıştır.

Gali, 9 Mart 1758 yılında Tiefenbronn'da (Almanya) doğmuştur. Gali, okul yıllarından itibaren arkadaşlarının yüz yapısı ile kişisel yetenekleri arasında bağlantı kurmaya çalışmış, örneğin, iri gözleri olan öğrenci arkadaşlarının iyi sözel hafızaya sahip olduklarını tespit etmiştir. Gall'a göre, bu hafıza türü kafanın, göz bölgesinin arkasında yerleşen kısmıyla ilintilidir.

Gali, eşya, yer, isim, sayı, söz ve gramer hafıza türlerini ayırarak onları kafanın belli yerlerine "koymuş", ayrıca cesurluk, dürüstlük, iletişimsellik gibi yeteneklerin, ebeveynlere karşı olan sevgi hissinin, nesil devam ettirme güdüsünün de alanlarını belirlemiştir. Bu tezlerini sistemleştirerek Gali ve talebeleri insanın ahlaki ve entelektüel niteliklerinin bulunduğu yerleri belirterek ayrıntılı bir kafatası haritası çıkarmışlardır.

Gall'ın kuramına göre, kişilik ve akıl, kafasında yerini bulan bölüm ve çizgilerin sınırlarını çizer. Bu bölümler beynin yüzeyinde, yani dış çeperinde yayılmıştır. Bu bölümlerden hangisi daha gelişmiş ve yayılmışsa, o bölümün karşıtı olan yetenek o derecede gelişmiştir.

Beyindeki bu gelişmeleri kafatasından izlemek mümkündür. Bu anlamda kafatası, insan aklının boyutlarını, yetenek ve becerilerinin sınırlarını gösteren bir haritadır. Böylece, Gall'ın öncülüğünde frenoloji (phrenology) oluşarak bilim tarihine girmiştir, ilginçtir ki Gali, bu terimi kabul etmemiştir. Nitekim, bu konuda şöyle söylemektedir: "Beni yeni bilim olan frenolojinin babası olarak adlandırıyorlar. Fakat bu

böyle değildir. 'Frenoloji' kelimesi benim talebem Spurzheim tarafından ortaya atılmıştır. Ben ise bu terime karşıyım ve 'kefalolskopya', 'kranioskopya', 'kranioloji' terimlerini kullanıyorum". Az zaman içinde Gall'ın kuramına gösterilen ilgi ülke sınırlarını da aşmıştır. Fakat, Gall'ın kuramı daha ilk adımda politika ve din çevrelerinden sert tepkiler almış, hükümet Gall'ın kuramını zararlı bularak bu konudaki görüşlerini yaymasını ve tebliğ sunmasını yasaklamıştır.

Bundan dolayı Gali, Jean Gaspard Spurzheim ile birlikte Berlin'e gelerek faaliyetini burada devam ettirmeye başlamış ve bu faaliyeti Berlin'de bilimsel çevreler tarafından büyük ilgi ile karşılanmıştır. Gali, Almanya'nın nerdeyse tüm kentlerini gezip dolaşmış, her yerde tebliğler sunmuş ve konuşmalar yapmıştır.

Az bir zaman içinde Gali, çevresine çok sayıda taraftar toplayabilmiştir. Fakat, o Almanya'da fazla kalamamış ve Jean Gaspard Spurzheim ile birlikte Paris'e gitmeye karar vermiştir. Fransa'da büyük saygınlık gören Gali, yaşamının sonuna dek (1828) burada kalarak 5 ciltlik temel eserini tamamlamıştır. Gali 10 yıl içinde tamamladığı çalışmasında frenoloji alanındaki bilgileri bir araya getirerek sistemleştirmiştir: Genel Olarak Sinir Sisteminin ve Özellikle Beynin Anatomisi ve Fizyolojisi (Anatomie et physiologie du systeme nerveux en general et du cerveau en particulier, 1810-1820).

Spurzheim ise 1814 yılında Fransa'dan İngiltere'ye, göçmüş, 1832 yılında ise Amerika'ya gelerek çalışmalarını bu ülkede sürdürmüş, Harvard ve Boston üniversitelerinde profesörlük yapmıştır.

Frenoloji, o dönemde İngiltere ve Fransa'da gelişme ortamı bulmuştur. Bu ülkelerde süreli yayınları olan çok sayıda frenoloji dernekleri kurularak gelişmeye başlamıştır. Gall'ın araştırmaları Rusya'da da ilgiyle karşılanmıştır. Ştaps-lekar P. Puzino Avrupa'ya seferleri zamanı 1813-1814 yıllarında Paris'te Gall'ı dinlemiş, daha sonra eserini Rusça'ya çevirmiştir. 1816 yılında St. Petersburg'da Gali ve Spurzheim'm yeni sistemi konusunda kitap basılmış, fakat eserin materyalist ruhu birçok çevreler tarafından iyi karşılanmamıştır.

1824 yılında D.M. Vellanskiy "Gall'ın Kranioskopisi" adı altında açık dersler vermek istemişse de, bu kuram "Hristiyan dinine karşı" olduğu için izin verilmemiştir

Gali 22 Ağustos 1828 yılında Paris'te ölmüştür. Eserleri:

- "Philos. mediz. Untersuchungen ueber Natur und Kunst im kranken und gesunden Zustande deş Menschen" (1792);
- "Anatomie et physiologie du systeme nerveux en general et du cerveau en particulier, etc." (1810 -1820);
- "Introduction au cours de physiologie du cerveau" (1808)

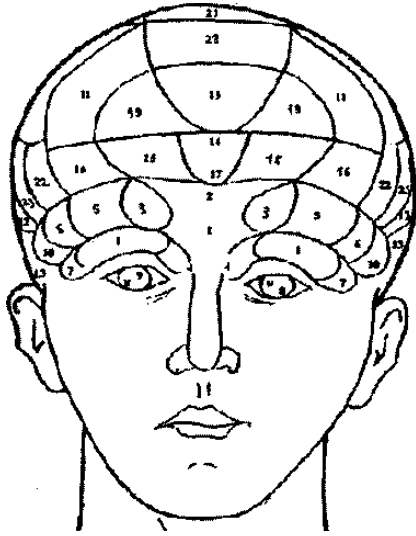
- "Sur les fonctions du cerveau" (1822);

2.2. Franz Josef Gall'ın Kafatası Haritası

F.J. Gali 1805 yılında yayınladığı "Yeni Anatomik ve Fizyolojik Sistem" adlı eserinde kafatası haritasını çizmiştir. 1. ve 2. şekillerde kafatasının önden ve yandan görünümü verilmiştir.

Gall'a göre 2,3,9,15-21 rakamlarıyla işaretlenmiş yetenekler sadece insana aittir. Diğer yetenekler insanların yanı sıra hayvanlara da aittir.

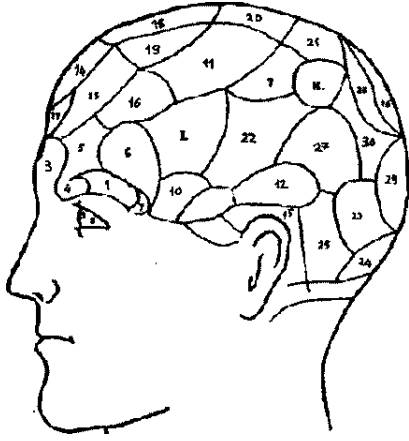
3. ve 4. şekillerde kafatası iki taraftan görüntülenmiştir: önden ve yandan...

◀ Şekil 1. Alın kısmı

1. Fiziksel sevgi
2. İyilik, şefkat, ihsan
3. Çelişki hissi
4. Kişilik, bireylik, ferdiyet hissi
5. Hilekarlık
6. Hırsızlığa yatkınlık
7. Onur
8. Şöhret tutkusu, ihtiras
9. Tedbirlilik, dikkatlilik

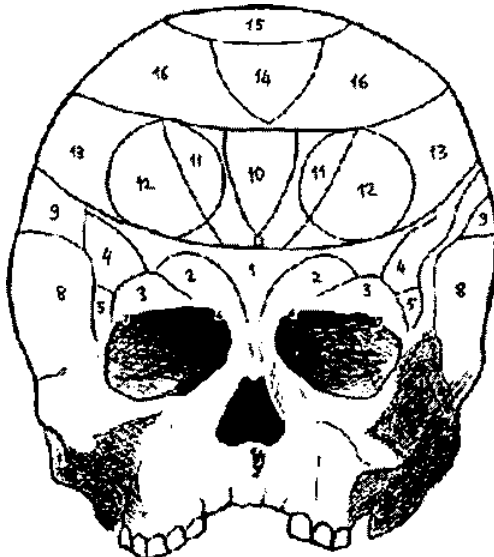
10. Eğitilme, ehlileştirilme
11. Mekan içgüdüsü.
12. Yüz hafızası
13. Sözel hafıza
14. Benzerliyi hızlı algılama yeteneği.
15. Metafizik akıl
16. Zeka
17. Şiirsel yetenek.
18. İyi kalplilik, açık yüreklilik
19. İmitasyon, taklit
20. Dinsel içgüdü
21. İstikrarlılık, dengelilik
22. Tedbirlilik, dikkatlilik
23. Kişilik içgüdüsü.

◀ Şekil 2. Yan kısım

1. Fiziksel sevgi
2. Çelişki hissi
3. Kişilik, bireylik, ferdiyet hissi
4. Hilekarlık
5. Hırsızlığa yatkınlık
6. Onur
7. Şöhret tutkusu, ihtiras

8. Tedbirlilik, dikkatlilik
9. Eğitilme, ehlileştirilme
10. Mekan içgüdü
11. Yüz hafızası
12. Sözel hafıza
13. Benzerliği hızlı algılama yeteneği
14. Metafizik akıl
15. Zeka
16. Şiirsel yetenek
17. İyi kalplilik, açık yüreklilik
18. İmitasyon, taklit
19. Dini içgüdü
20. İstikrarlılık, dengelilik
21. Tedbirlilik, dikkatlilik
22. Kişilik içgüdü
23. Görünümü muhafaza etme içgüdü

24. Düşüncelerini kolayca ifade ederek konuşabilme yeteneği
25. Ses hissi
26. Mekanik içgüdü
27. Sayısal his
28. Dostluk, egemenlik altında olma.
29. Suçluluk, hırsızlık.

◀ Şekil 3. İnsan Kafatası

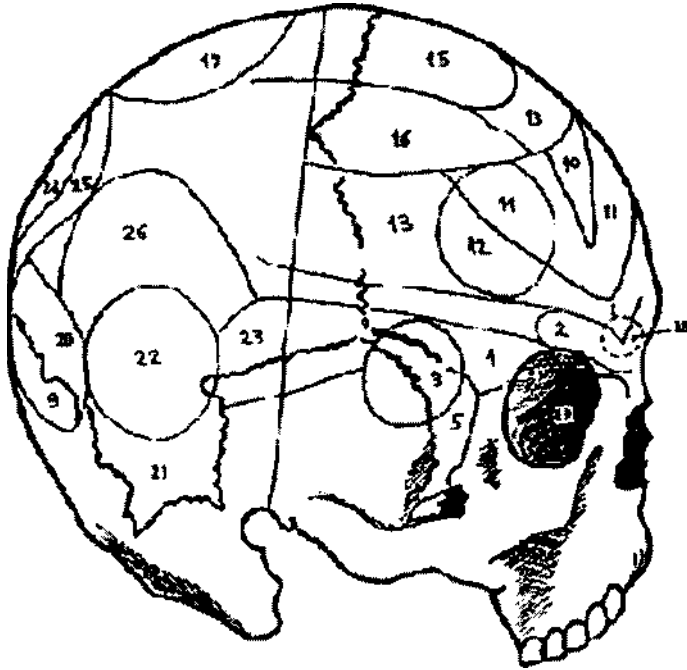
1. Eğitilme yeteneği

2. Yer ve yön hissi

Kişilik hisleri

3. Renk hissi
4. Ses hissi
5. Sayı
6. Konuşma
7. Dil yeteneği
8. Sanat hissi
9. Hırsızlık
10. Benzerliyi hızlı algılama yeteneği
11. Felsefi zeka (12 ile birleşiyor)
12. Muhakeme hissi
13. Organizatörlük yeteneği (9,10-12,14) iyi kalplilik
14. Dini konulara ilgi
15. Taklit, imitasyon hissi (14 ile birleşiyor)

◀ Şekil 4. İnsan kafatasının yandan görünümü

1. Eğitilme yeteneği
2. Yer ve yön hissi
3. Renk hissi
4. Ses hissi
5. Sayı
6. Sanat hissi
7. Hırsızlık.
8. Benzerliği hızlı algılama yeteneği.
9. Felsefi muhakeme
10. Zeka
11. Organizatörlük yeteneği.
12. İyi kalplilik

13. Dini konulara ilgi
14. Taklit hissi.
15. Kararlılık.
16. Cinsel eğilim hissi.
17. Kişisel hissi
18. Dostluk, asıllık.

19. Savaşkanlık, yırtıcılık
20. Adam öldürme
21. Hilekarlık
22. Kibirlik
23. Şöhret tutkusu
24. Tedbirliklik, ölçülü davranma.

Gall'm sistemi dışında başka sistemler de mevcuttu (Örneğin, "Spurzheim sistemi"). Ayrıca ünlü frenoloji bilim adamı Casare Lombroso'yu örnek gösterebiliriz. Bir hekim olan Casare Lombroso mahkumların kişilikleri üzerinde incelemeler yapmış, bunların birçoklarını gözlem altında bulundurmuş, huy ve hareketlerini, düşüncelerini, yaşayış ve geçmişlerini araştırmış; cezaevlerinde ölen mahkumların cesetleri üzerinde otopsiler yapmıştır. Bütün bu deneylerden sonra Lombroso bazı insanların suçlu olarak doğdukları kanaatine varmıştır. Lombroso'ya göre, doğuştan suçlu adı verilen bu suçlular, bedenlerinde bulunan bazı gayri tabiiyetler, stigmat veya anomaliler ile ayrılırlar.

Fizik,, biyolojik ve psikolojik olarak sınıflandırılan bu anomaliler onları iradeleri dışında suç işlemeye yönlendirir. Lombroso'ya göre, fizik anomalleri çeşitli suçlu kategorilerinde başka başkadır. Örneğin, adam öldüren ve hırsızlar, bakışlarının ve fizyonomilerinin belirtileriyle birbirinden ayrılırlar. Adam öldürenlerin bakışları soğuk, donuk, sabittir; gözleri kanlıdır. Hırsızlarda ise bakışlar hileli, hareketli ve gözler eğridir.

Yüz yapısı, beden yapısı ve insan karakter arasında bağlantı kuran görüşler belli bir zaman sonra eleştirilere uğramış ve hesap olunmaya başlamıştır. Fakat, bu sistemler, çağdaş psikolojide birçok hususta temel dayanak oluşturmuştur. Yüz biçimi ve beden yapısı, iç salgı bezlerimizin oluşturduğu dengeleşmeyle, karakter ve şahsiyet özelliklerimiz arasındaki ilişkiler, frenolojiyi geliştirenler tarafından bilimsel olmayan yöntemlerle araştırılmıştır. Ancak değişen çalışmaların özü değil, yalnızca yöntemleri olmuştur.

2. BÖLÜM

ERZURUMLU İBRAHİM HAKKI'NIN

"MARİFETNAME"SI

İslam dünyasında gerek birçok bilim dalları, gerekse çeşitli araştırma usulleri Hint, Çin, Mısır, İran ve Yunan'dan esinlenmiş, daha değişik şekillerde ortaya çıkmıştır. Bu alandaki çalışmalar bazen İslam'a aykırı olan usullerle (örneğin, kehanet), bazen de meşru usullerle yürütülmüştür. Bu çalışmaların meşruluğunu savunmada en temel dayanak ise İslam büyüklerinin (örneğin, Ali bin Ebu Talip, Cafer Sadık) bu gizli ilimlere vakıf oldukları yönündeki söylemler olmuştur.

Fizyognomi de gizli ilimler içinde yer almıştır. Değişik adlar (İlm-i Firaset, İlm-i Sima) altında toplanmış çeşitli metodlar ve tezler, o dönemde aşağı yukarı bugünkü fizyognominin işlevini yerine getiriyordu. Bilim adamları bu ilimlerin (veya uygulamaların) kaynağını müminin manevi gelişiminde aramışlardır. Örneğin, firaset; ilham, keşf, sezgi, keskin idrak, kalp gözüyle görmek gibi anlamları içeren bir kavram olmuştur. Firasetin temelinde, takvanın kalpleri nurlandıran bir nimet olduğu ve göğse inşirah (genişlik, huzur) verdiği, bu vesile ile de müminin Allah'ın nuru ile bakabildiği düşüncesi yatmaktadır. Allah kulunu sevdiği zaman "onun gören gözü, işiten kulağı, tutan eli, yürüyen ayağı" olduğu için tüm bu marifetleri Allah'ın bir nimeti olarak görmüşlerdir.

Müslüman bilim adamlarının başlıca özelliği ansiklopedik bilgiye sahip olmaları idi. Onlar, uğraştıkları çeşitli bilim dallarının verdiği avantajı kullanarak fizyognomiyle ilgili olarak birtakım görüşler ortaya atmış ve geliştirmişlerdir. Bu konudaki geleneksel görüşler değişik eserlerde geçmektedir. Örneğin, kalın dudaklı insanların zevkine düşkün, ince ve normalde sıkça kapalı duran dudaklara sahip olanların sıkı ağızlı oldukları belirtilmiştir, insanlarda küçük baş, aklın azlığına ve sır sakla-mamaya, büyük baş akla ve zekaya, yassı tepe baş lakaytlık ve gamsızlığa, yanlardan basık baş huyu ve tabiatı dar ve hiddetli olmaya işarettir. Gaga burunlu insanlarda egemenlik ruhunun, kalkık burunlularda ise asiliğin olduğu ifade edilmiştir. Yüzün belirgin organları olan gözler, burun, ağız, çene, kulakların yanı sıra kaşlar, kirpikler, göz kapakları, gözleri rengi, derinin rengi, kırışıklar vs. ele alınan özellikler arasındadır.

18. yüzyılda yaşamış ünlü bilim adamı ve mutasavvıf Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın (1705-1771) Marifetname'si ansiklopedik bir kitap olması itibarıyla, fizyognomiye de büyük yer vermiştir. Olgun bir mutasavvıf olan İbrahim Hakkı, çok sayıda (bazı araştırmalarda bu sayı 15, 30, 50 ve hatta 70 olarak geçmektedir) eser yazmıştır. Bu eserler arasında en meşhur olanı ise Marifetname olmuştur.

Bu eser, kapsamlı ve olgun düzeyde bilgi edinmiş, çağındaki bilgi ve keşiflere yabancı kalmayan İbrahim Hakkı'nın eski ile yeniye kaynaştırmaya çalıştığı bir kitaptır. Ona göre de yaşadığı dönemin bütün bilgilerini kapsayan ansiklopedik özellikte bir çalışmadır, İbrahim Hakkı bu kitabında kendinden önce yaşamış İslam düşünürlerinin eserlerinden yararlandığı için, eserin fizyognomiyle ilgili bölümünü de okurken önceki dönemlerde fizyognomi ile ilgili görüşlerin neden ibaret olduğu konusunda da bilgi edinebiliriz. Nitekim, eserde de beden yapısı, yüz biçimi ve bedenin ayrı ayrı azaları ile insan karakteri arasındaki ilişkinin "hikmet ehlinin" dilinden ayrıntılı bir şekilde sunulduğunu görmekteyiz.

Marifetname, "Mukaddime" ile üç "Fen" ve bir "Hatime" olmak üzere beş ayrı bölümden oluşmaktadır. Bu kısımlar da kendi içlerinde "Bab, Fasil, Nevi" olarak ayrılmıştır (Bunların dışında başta ve sonda, birkaç sayfalık yazılar vardır). Marifet-name'de, fizyognomi ile ilgili bilgiler 4. babın 5 faslının 3. ve 4. nevilerinde yer almaktadır.

Marifetname'ye göre, Allah insan alemin en güzel şekilde süsleyip nurlandırmıştır. Bunun yanı sıra, insanları şekil ve karakter olarak değişik yaratmıştır. Sonra lütuf ve inayeti ile, şekli karakterin ve azayı da ahlakın belirtisi kılmıştır. Böylece, insan önce kendi görünümünden kendi karakterini tanımlayarak ihtimam ile ahlakını güzelleştirir. Daha sonra yakınları ve dostlarının dış görünümüne fehm ve firasetle bakarak, onların iç hallerine ve ahlaklarına vakıf olabilir: Onlara ya ahlaklarına göre rağbet ve muhabbetle muamele eder, veya aklınca güzel idare ile geçinip gider.

İbrahim Hakkı, yüz yapısının (daha geniş anlamda vücut yapısı) karakter ile ilişkisini bir ilahi kural olduğunu ifade etmektedir. Bu anlamda fizyognomiyi öğrenmek ve bu vesile ile çevredeki insanlarla karakterlerine göre muamele etme gibi iyi bir sosyal iletişim metodu sunmaktadır.

Erzurumlu İbrahim Hakkı, yüz yapısı (kısmen vücut yapısı) ve insan karakteri ile görüşleri şiir şeklinde aşağıdaki gibi sunmaktadır: Burada, sadece yüz yapısı değil, vücut yapısı ve mimikler de ele alınmıştır.

Baş Organlarının Şekillerinin Hikmetini Bildirir

Ey aziz! Hikmet ehli demişlerdir ki: Cenab-ı Hak insanın vücudunu en mükemmel ve güzel şekilde yaratmıştır. Organların birbiriyle uyumu ve simetrisi, nezaketin ve güzelliğin örneği olmuştur. Bedenin güzelliğini, vasıflarını dil, bildirmek ve anlatmaktan acizdir. Yüzünün güzelliği, içinin temizliği ve kemali, huyunun yumuşaklığı, tabiatının iyiliği, konuşmasının pürüzsüzlüğü ile dünyada benzersiz bir yaratıktır. Hoş yürüyüşü, tatlı söyleyişi, güzel hareketi ve sevimli sesiyle alemin aklını almıştır. Güzelliğinin çekiciliği, canının tatlılığıyla dünyanın sevgilisi, irfan ehlinin beğendikleri olmuştur ve aşıklara ondan nice haller gelmiştir.

Cenab-ı Hak, şekil ve biçim verdiği insan bedenindeki dört karışımın (kan, balgam, safra, sevda) dumanından kıymetli saç ihsan etmiş, iki yumurtanın dumanından da erkeklerin göğüs ve yüzlerinden kıl

yeşertmiştir. Ta ki saçla kadınlar süslü, bıyık ve sakalla erkekler belli ve kaşlarla herkes belirmiş ve tanınmış olsun.

Saçın siyahlığı fazlalığından, sarı oluşu balgamin çokluğundan, beyaz olması grizi, tabii hararetin zayıflamasındandır. Hararetin zayıflığı da fazla nezleli olmaktan, çok cima (kadınla birleşme) yapmaktan ve fazla üzüntü ve acı duymaktan ileri gelir. Fakat alnın nuru, gönüllerin başıdır, iki kaş, iki gözün gölgeliği ve nurlu yüzün hilali olmuştur. Gözlerin, burunla iki kaş arasında olmaları çarpmalardan korunmaları ve başın ön tarafında yaratılmış olmaları da vücudun bütün işlerinde ona yol gösterici olmaları içindir. Göz kapakları, göz yuvarlağının örtüsü ve onun kötü nazardan koruyucusu olmuştur.

Göz kapakları, gözü türlü etkilerden koruduğu gibi, uyku zamanında da göz yuvarlaklarına örtü vazifesini görür ve gözü süsleyen kirpiklerle birlikte gözü, toz duman gibi zararlı şeylerden korur. Göz bebeğinin siyah, etrafının beyaz oluşu, süs ve güzellik içindir. Göz nurunun siyah noktasında bulunması ona, organların en değerlisi sıfatını vermektedir. Göz bebeğinin, yuvarlağın ortasında oluşu, tabakalarının gereklerindendir.

Göz yuvarlağının oval olmasının sebebi; göz nurunun etrafa yayılmasını kolaylaştırmak içindir, insan kafasının yuvarlak oluşu, çarpmalardan sakınılması ve beyin organlarına daha geniş bir yer olması içindir. Büyüklüğünün bu kadar olması, en uygun şekildir, insan yüzünün yuvarlak oluşu, güzelliğiyle güneş ve aya benzemesi içindir. Dudakların kırmızı, dişlerin inci gibi olmaları süs ve güzellik içindir. Burnun kıkırdak oluşu, hafif olması ve çarpmalardan zarar görmemesi içindir. Burun deliklerinin geniş olması kokuyu fazlaca ve çabucak alması ve sümüğün kolayca akabilmesi içindir.

Dişlerin keskinleri kesmek ve kırmak, enlileri öğütmek ve çiğnemek, dizilişlerinin düzenli oluşu, konuşma zamanlarında harflerin ve sesin düzgün çıkması içindir. Dilin kemiksiz oluşu, lokmayı ağızda hareket ettirmek, harfleri söyleyebilmek ve kelimeleri kolayca ifade edip bildirmek içindir. Dilin dudaklarda dişler tarafından hapsedilmiş olması az konuşması içindir. Dil bir olduğu halde göz ve kulakların iki oluşu, fazla görmek ve kolayca işitmek içindir. Kulakların başın iki tarafında oluşu, hafif ve latif olmaları ve çarpmalardan zarar görmemeleri içindir. Boynun enlilik ve uzunluğunun bu şekilde, bu büyüklük ve biçimde oluşu, baş ile kolayca münasebet ve bağlantı kurması ve onun ağırlığına dayanabilmesi içindir.

Başın bir tek kemik olmayıp yedi omurdan meydana gelmiş olması, vücudun her tarafıyla kolaylıkla bağlantı kurması içindir.

İnsan başının, bütün organların üstünde ve yüksekte oluşu, şanının büyüklüğü ile ululuğunu duyurmak ve kendisinde bulunan akıl cevherinin kıymetini takdir ettirmek içindir. Başın, on duyu organının başlangıç yeri olması, onun şeref ve değerini artırmaktadır. Bu kadar organ ve kuvvetlerin böyle bir yerde (başta) toplanmış olması, Cenab-ı Hakk'ın kudretinin kemalini göstermek ve sanatının ululuğunu belirtmek içindir.

İnsan organlarının şekil ve biçimlerinden sezip anmakla ve bakışın, gönül ve cana olan emniyet ve selametini, lütuf ve kerametini bildirir

Ey aziz, hikmet ehli demişlerdir ki:

Alemi bu şekil ve surette yaratan Cenab-ı Hak, eşi benzeri olan insan alemini en güzel şekilde ve en beğenilir surette tasvir edip şekil verdikten sonra ona üfürdüğü ruhu ile bezetmiş ve aydınlatmıştır ve hayvan cinsinden insan türünü, güzellik ve sevimlilikle benzetmiş, anlama ve konuşma yeteneğiyle üstün kılmıştır. Gerçi Cenab-ı Hak, insanların beden ve ruh bakımından bir yaratmıştır. Fakat insanlar zeka ve kabiliyette, huyda değişiktir, birbirlerinden farklıdır.

Sonra Allah, lütuf ve inayetiyle, hikmetinin gereğini, sanatının inceliğini bu yaratıkta göstermiş, yüzünü, şekil ve yapısını içine, organlarının biçimini ahlak ve karakterine belirti yapmıştır ki, insan kendi şekil ve yapısından kendi vasıflarını bilip ona göre ahlak ve hareketlerindeki, huylarındaki eksik ve aksaklıkları düzeltsin. Sonra arkadaş ve dostlarının vücut yapısı ve şekillerine bakıp zeka ve karakterlerini, huy ve tabiatlarını ince seziş ve zekasıyla bilsin ve buna göre onlara muamele etsin, beğensin ve sevsin veya aklını kullanarak karakterlerine göre hareket ederek onlarla geçinip gitsin veya onlardan uzaklaşıp emniyeti, rahat ve selameti bulsun ve ne kimseden incinsin ne de kimseyi incitsin. Gönül hoşluğu ile rahat oturup kalksın.

Ey akıllı, insan ve cinlerce cihan bağında beğenilen budur:

Ne kimse senden incinsin, ne de sen bir kimseden incin.

"Güzel huylu insandan hayır isteyin." hadis-i şerifine göre, güzel ve sevimli insanlarda daima güleş, iyi huy ve tatlı sözlerin görüp işitildiği gerçeği duyurulmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'de "Herkesin iş ve ameli şekline uygundur." buyurulması da buna işarettir.

Baş ve boyun şekil ve biçimleriyle, bunlara bağlı huy ve tabiatlarını bildirir

Ey aziz, hikmet ehli demişlerdir ki:

- Boyu uzun olanların kalbi saf ve temiz olur.
- Kısa boylu olanların hileleri, aldatmaları çoktur.
- Orta boylu olanlar akıllı ve hoş huylu olurlar.
- Saçları sert olan kimse, akılla atılğanlığı bulur.
- Saçları yumuşak olan saf ve utanması az olur.
- Saçı sarı olanın işi, kibirlenme ve kırgınlıktır.
- Siyah saçlı olan sabırlıdır, onu ara.

- Kumral saç güzeldir, sahibi bedelsizdir.
- Saçı az olan lütufkar, anlayışlı ve nazik olur.
- Başı küçük olanın akli azdır, gizli şeyin varsa ona söyleme.
- Başının tepesi yassı olan keder çekmez.
- Başının derisi ince olan, hayır yapar, zarar vermez.
- Kel adama yaklaşma, kötü huylu olur, ondan sakın.
- Alnı dar olanın, içi de dar, sıkıntılı olur.
- Alnı yumru olan, çirkin ve kalın kafalı olur.
- Alnı enli olan kötü huylu olur, çünkü hastadır.
- Alnı normal olanı emin bil.
- Alnı buruşuksuz olan, şüphesiz tembel olur.
- Alnı uzun olan anlayışlı, az ise cömert olur.
- Kaşlarının arası buruşuk olan, üzüntü yükünü taşır.
- Kulağı çok büyük olan, bilgisiz ve tembel olur.
- Küçük kulaklı eğri, orta (normal) kulaklı doğru olur.
- Kaşının ucu ince olanın, işi gücü fitnedir.
- Kaşının kılları çok olanın, üzüntüleri de çok olur.
- Kaşı açık olan doğrudur, çatma olan eğridir.
- İnce kaşlı güzel olur, uzununu ise kibirli olmanın delilidir.
- Kaşı yay gibi olan, her zaman güzel olur.
- Göz çukuru az olursa, o kibirli olmaya delildir.
- Siyah gözlüler itaatli, kızıl gözlüler cesur olurlar.
- Gök gözlü olan zeki, ela gözlü olan edepli, terbiyeli olur.
- Küçük gözlü hafif, büyük gözlü zarif, narin olur.
- Gözü yumru olan kıskanç, orta olan dost olur.
- Yarı kapalı göz ayıp, bakışı miskin olur.
- Köre yakın olma, sık bakan, emniyetli olmaz.
- Gözü şaşkı adama bakma, çünkü o sana eğri bakar.
- Güleç gözlü olan güzeldir, kirpiği sık olan bedelsizdir.
- Büyük yüzlü olan illetlidir, küçük yüz kibirlenmeye delildir.
- İnce yüzlü sevimli, kalın yüzlü hor (sevimsiz) olur.
- Uzun yüzlü olanlar yalancı olurlar.
- Ekşi yüzlü, somurtkan olanların, sözlerinin çoğu acı olur.
- Yuvarlak yüzlüler, ay'dan daha nurlu olur.
- Böyleleri çok güleç olur, onu gören muradını alır.
- Benzi kızıl olan terbiyeli, esmer olan da zeki olur.
- Benzi sarı olan illetli, siyaha çalan da tevekkelli olur.
- Burnu uzun olanın idraki (anlayışı) az olur.

- Kısa burunlu olanlar fazla korkak olur.
- Burun ucu top olan, neşeli olur.
- Burun ucu ağzına yakın olan adamdan sakın.
- Burun delikleri geniş olanın içi kibir ve kıskançlıkla doludur.
- Burun kanatları dar olan kişide küsme ve inat çok olur.
- Burnu enli olan kimse şehvete tutkundur.
- Burnu eğri olan kimsenin düşüncesi, işi başarıya ulaştırmaktır.
- Küçük ağızlı olan güzel ve fakat çok korkak olur.
- Büyük ağızlı cesur, eğri ağızlı kötü olur.
- Genizden söylenen sözler, kibirlenmeden olsa gerek.
- İnce sesli erkeklerin işi, kadına şehvet duymaktır.
- Erkek sesli kadınların çoğu yalan söyler.
- Çabuk konuşan, ince anlayışlıdır.
- Kaba sesli olanın gayreti ve yardımseverliği fazladır.
- Çatal sesli olan, halktan kötülük geleceğini sanır.
- Yüzü güleç, sözü tatlı olan insan azizdir, sevilir.
- İnce ve kırmızı dudaklı kimse, söyleneni iyi anlar.
- Bil ki kalın dudaklının kızgınlığı ağırdır.
- İri dişliler, çok defa yaman işler yapar.
- Normal dişi olanların, işi hoş ve doğrudur.
- Kokusu hoş olanın, huyu da güzeldir, hoştur.
- Çene kemiği ince olanın, akli da hafif olur.
- Enli çenenin sahibi kaba olur.
- Çenesi normal olan, akıllı ve güzel olur.
- Uzun sakallı kişi hünersiz olur.
- Sık sakallı kişi kabadır, sohbetini de uzatır.
- Siyah ve az sakallı olmak zekaya delildir.
- Hiç kılı olmayan köse adamın hilesi çok olur.
- Sakalı değirmi olanın kemali de çoktur.
- Kafası enli olan ahmaklık illetine tutuktur.
- Boynu çok uzun olanın olgunluğu az olur.
- Boynu ince olan cahil olur.
- Boynu kalın olan gece gündüz yiyici (obur) olur.
- Boynu kısa olanın hilesi çok olur.
- Boynu normal olanın işi iyilik yapmaktır.
- Her uzvu normal olan, şüphesiz ki güzel olur.

5. nevide ise bedenın diğer uzuvlarının (omuz, kol, parmak, tırnak, göğüs vs.) insan karakteri ile ilişkisi ele alınmıştır.

Marifetnamenin bir çok konulan gibi, fizyognomiyle ilgili kısmı da ayrı bir araştırma gerektirmektedir.

3. BÖLÜM

YÜZ YAPISI - İNSAN KARAKTERİ

İLİŞKİSİNİN GÜNÜMÜZDEKİ UYGULAMALARI

XX. yüzyılda sanayinin gelişimi işletme, yönetim, insan kaynakları alanlarında çeşitli yöntemlerin uygulanmasına neden olmuştur. Çok sayıda deneyler yapılması yoluyla yüz okumayı yeni temele oturtma çabaları olumlu sonuçlar vermeye başlamış ve geniş uygulama alanı bulmuştur. 1940'lı yıllarda Amerikalı hukukçu Edward Vincent Jones, yüzün dilini araştırmak üzere bir enstitü kurmuştur. Bunu izleyen yıllarda Robert L. Whiteside ve William F. Burtis'in bu konudaki kapsamlı çalışmasında altmış sekiz ana yüz özelliğini bin iki yüz denek üzerinde test etmiş ve sonuçların istatistik analizinde yüzde doksan üç oranında başarıya ulaştığını belirtmiştir.

Günümüzde dünyanın birçok üniversitelerinin sosyal psikoloji bölümlerinde yürütülen araştırmalar, yüz okumanın bilimsel temellerini oturtmaya çalışmaktadır. Dünyaca ünlü firmaların; MCI, General Electric ve American Airlines gibi devlerin, yüz okumayla ilgili danışmanlık hizmetlerinden ve eğitimlerinden yararlandıkları bilinmektedir.

ABD'de yönetim psikolojisinde ve mesleki faaliyetlerde (özellikle, işe kabul etme ve görevlendirme zamanı) fizyognomi yöntemlerine başvurulmaktadır. Örneğin, yönetici adaylarını seçerken, adayların fotoğrafları (yandan ve önden) 195 ayrı ayrı belirtileri içeren özel fizyognomi tablolar yardımıyla inceleniyor. Bundan sonra, inceleme sonuçlarına dayanarak neredeyse, başvuran adayların %80'i geri çevriliyor.

Fizyognomi bugün disiplinler arası bir araştırma dalı haline gelmiştir. Bu gün fizyognominin değişik eğitim programlarında zorunlu disiplin olarak okutulduğunu görebiliriz. Psikoloji, tıp ve biyoloji gibi doğrudan bağlantılı bölümlerin yanı sıra iletişim, istihbarat, polis, kriminoloji, turizm, işletmecilik, insan kaynakları, ressamlık vs. gibi onlarca bölümde fizyognomi okutulduğunu görebiliriz. Kitabın sonraki bölümlerinde göreceğimiz gibi, bugün fotoğrafların incelenmesi yoluyla hastalara teşhis koyma, tarihi resim eserleri üzerinde inceleme yaparak tarihi şahsiyetlerin karakterlerini belirleme gibi metodlarda fizyognomiden başarıyla yararlanılmaktadır.

Son yıllarda Türkiye'de de söz konusu alana ilginin arttığı ve bu yönde bazı çalışmaların yapıldığını görmekteyiz. Konuyla ilgili çalışmalar yapan uzmanlar Mehmet Auf ve Dr. Murat Toktamışoğlu tarafından "Yüz Okuma, İş ve Sosyal Yaşamda Yüz Okuma Teknikleri" adlı bir çalışma yapılmıştır.

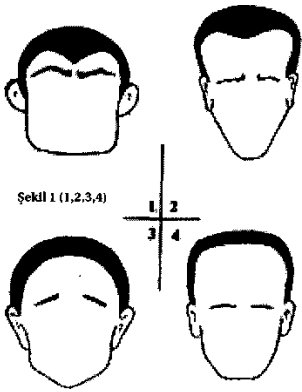
Birçok alanlarda; finans sektörü, ilaç, sigorta ve hizmet sektörü ile özel ve kamudaki birçok şirket bu konuda eğitim ve danışmanlık hizmetinden yararlanmaktadırlar. Uzmanlar, yüz okumanın falcılık ve geleceği okuma olmadığını söylerken, yüz okuma uzmanlarının, bilimsel geçmişleri olan ve konuyla ilgili bilimsel çalışmaları olan kimseler olduğunu da özenle vurgulamaktadırlar.

4. BÖLÜM

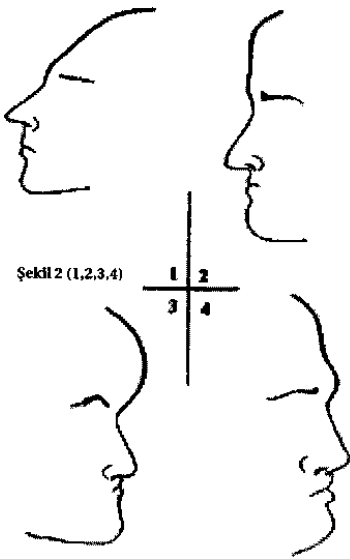
KOLAY FİZYOGNOMİ NOTLARI

İnsan yüzünün aşağıdaki ayırt edici çizgileri, ayrıca özgün bakış ifadeleri o insanın çeşitli yetenek ve eğilimleri hakkında fikir yürütmeye olanak sağlıyor.

Alın

- Alın (Şekil 1, No. 1) - enerjik, gaddar, suç işlemeye yatkın, aşağılık içgüdüleri güçlü.
- Geniş ve köşeleri kabarık alın (Şekil 1, No. 2) - hayal gücü kuvvetli.
- Hilal şekilli alın (Şekil 1, No. 3) - dar kafalı, burnunun ucundan ötesini göremeyen, rutin, yetenekleri az, gizli yetersizliklere sahip.
- Enli ve yüksek alın (Şekil 1, No. 4) - çok akıllı.

- Devrik piramit şekilli alın (Şekil 2, No. 1) -melankolik- kurnaz, yalancı, aptal, bencil ve serseriliğe yatkın.
- Dörtgen şekilli alın (Şekil 2, No. 2) - alçak gönüllülük.
- Aşırı kabarık alın (Şekil 2, No. 3) - öfkeli, dar kafalı, günlük yaşamında pratik.
- "Müzik bölgesi" kabarık olan alın (Şekil 2, No. 4) - doğuştan müzik yeteneğine ve zengin iç dünyaya sahip.

ensiz alın - açık kalpli, hayırsever, saf.

- Aşırı gelişmiş alın - ufku geniş, gözlemlleme yeteneğine sahip.

- Aşırı büyük alın - tembellik ve hareketsizlik.
- Aşırı düz alın - yumuşak karakter, bazen dar düşünceli
- Aşırı enli alın - hırçın, çabuk sinirlenen, kibirli.
- Aşırı küçük alın - hareketli, çevik (genelde manevi değerleri çok da yüksek olmayan).
- Küçük ve dar alın - işine özen göstermeyen.

Alın Kırışıkları

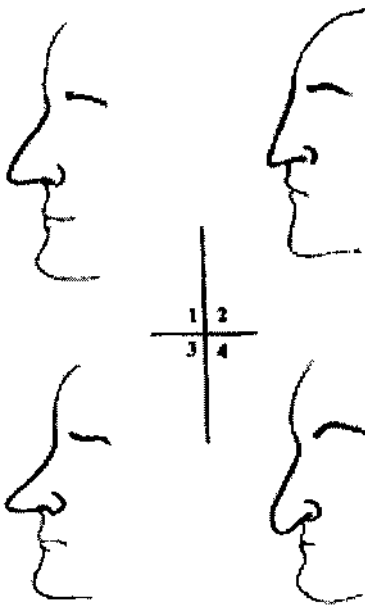
Düz, kırışiksız alın - kayıtsız, eğlenceye meyilli. Kaşlara yakın yatay kırışıkları olan alın - derin zeka. Saçlara yakın yatay kırışıkları olan alın - gaddarlık, kibirlilik Katman şekilli kalın kırışıkları olan alın - zekası orta düzeyde olan, tembellik, uyuşukluk.

Her tarafa yayılan kırışıkları olan alın - garip, orijinal. Burun tabanına doğru dikey kırışıkları olan alın - derin zeka.

Yatay, paralel ve az belirgin kırışıkları olan alın - sağduyulu, adil.

Dikey kırışıkları olan alın - derin zeka, enerjik, kibirli, şöhret tutkunu.

Derin ve zikzak şekilli kırışıkları olan alın - işte başarısızlık. Derin ve zikzak şekilli kırışıkları olan ensiz ve kemikli alın- arsızlık, yüzsüzlük ve her türlü kötü huylar. Tüm yönlerde yayılmış eğri kırışıkları olan alın - geri zekalı, geçimsiz ve kaba.

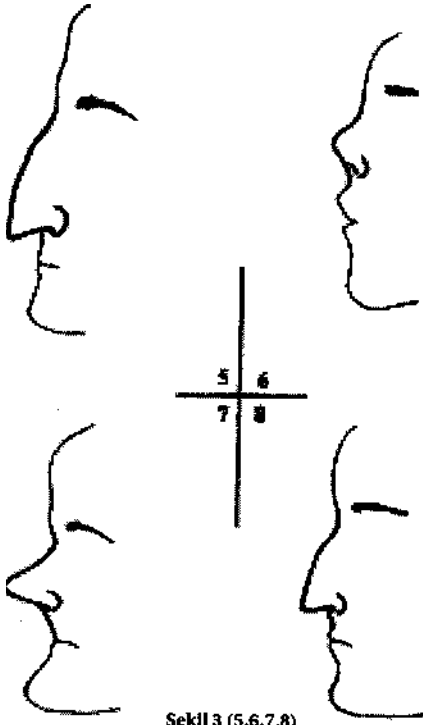
Burun

- Büyük burun (Şekil 3, No. 1) - kibirli, şöhret tutkunu, başına buyruk ve enerjik. Alnın uzantısı şeklindeki burun (Şekil 3 No. 2) -şöhret tutkunu. Uzun burun (Şekil 3, No. 3) - bencil, şerefsiz, rezil, hırsızlığa meyilli ve ahlaksız.
- Ağza doğru sarkmış burun (Şekil 3, No. 4) - hassaslık. Sivri uçlu kartal burun (Şekil 3, No. 5) - hırçın. Yuvarlak ve kalkık burun (Şekil 3, No. 6) - ahlaksızlık. Tabanı çökük, ucu ise sivri ve sarkık burun (Şekil 3, No. 7) ters, kıskanç, meraklı, kurnaz ve ikiyüzlü.

Şekil 3 (1,2,3,4)

- Gaga burun (Şekil 3, No. 8) - şair ruhlu.

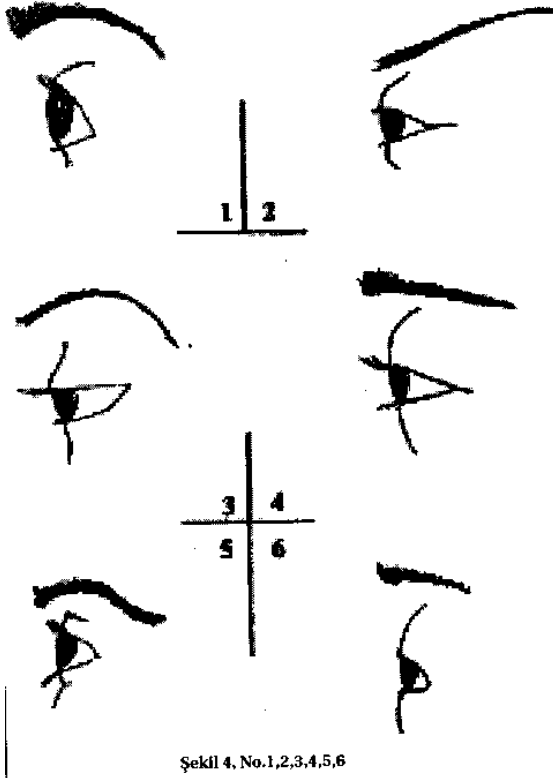

Şekil 3 (5,6,7,8)

- Düz burun - sakın.
- Öne doğru aşırı çıkmış, ortası oyuk burun - enerjik.
- Kemerli kartal burun - gönlü bol, cömert.
- Ensiz burun - düşüncesiz.
- Enli burun - uysal.
- Kalın ve kırmızı burun - yemeğe ve şaraba meyilli.
- Kalın, kısa, etli ve balon şekilli burun - tutarsız, zayıf irade.
- Geniş delikli burun - çevik, şırpsevd.
- Sağa veya sola meyilli eğri burun - kurnaz, cimri.

- Küt ve yassı burun - aptal ve ahlaksız.

Göz

Şekil 4, No.1,2,3,4,5,6

No.1. Büyük, yuvarlak ve geniş kapakları olan ve hafiften kan damlamış gibi gözükken göz. Göz elmasında küçük kan damarları gözükmemektedir. Göz elması ise hastalık çağrıştıran, bazen sarımsı bir sıvı katmanla kaplıdır. Bir tek kelimeyle ifade etmek gerekirse - "fal taşı gibi açılmış". Kısa kirpikler, dik kılları olan yüksek kaşlara sahip tipler çabuk sinirlenen ve hırçın olup, fakat insan ve çocuk sevgisinden, içten neşelilikten (ama esprili değil) yoksun değiller.

No.2. Ensiz ve uzun kapakları olan, dış köşesi ve kaşları şakaklara doğru kalkmış göz. Kısa, fakat sık kirpikler arasından keskin bir bakışla bakan gözbebeklerine sahiptir. Göz kapakları sık sık daralıyor (miyopluğu çağrıştırıyor). Bu tip insanlar gözlemci, içine kapanık, gizemli, kurnaz, ikiyüzlü, akıllı, cinsel konularda ihtiraslı, dayanıklı ve aşırı bencildirler.

No.3. yarı inik üst göz kapağı altından gözbebeği sanki işığa duyarsız gibi duruyor ve "bulanık göz" çağrışımı yapıyor. Kaşlar düzgün kavislidir. Göz kapaklarının rengi kaçmış. Kirpikler uzun ve seyrek.

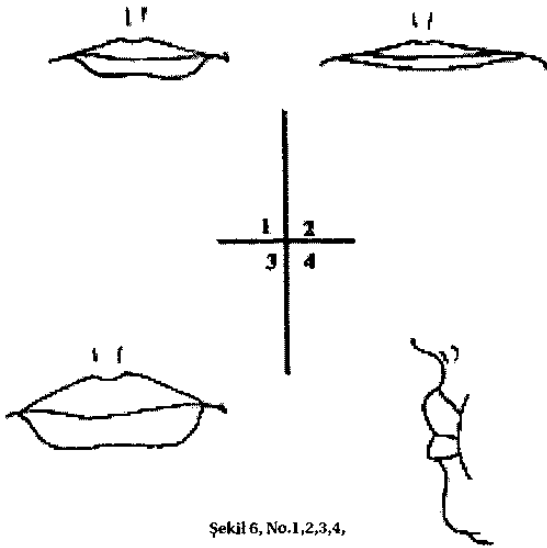
Bunlar; korkusuz, gözüpek, başkalarının tutkularına derinden nüfuz edebilen, basiretli, parayla satın alınamayan ve ciddi, gaddarlığa varacak kadar adaletli tiplerdir.

No.4. Kapaklan şişmiş gibi, gözbebeği büyük ve ifadesiz gözler. Kirpikleri ve kaşları sık ve uzundur. Tek bir kelime ile ifade etmek gerekirse - "uyuşuk" gözler. Bunlar; uyuşuk, kayıtsız, dar kafalı, enerjik olmayan, fakat bu pasiflik içinde gözlemleme yeteneğinden de yoksun olmayan tiplerdir. Bununla birlikte, bu tipler muhtemelen yumuşak karakterli oluyorlar.

No.5. Geniş açılmış, ruh halinin değişmesine bağlı olarak ifadesi de değişen gözler. Konuşma zamanı genelde doğrudan muhatabının gözünün içine bakar. Kaşlar ortadan yukarıya doğru kalkıyor ve şakaklara doğru aşağı iniyor. Kirpikler keskin bir şekilde yukarıya doğru katlanmıştır. Bunlar; enerjik, aktif, başına buyruk veya ters, rica ve emirlerin yavaş yerine getirilmesine tahammül edemeyen, cesur, kararlı, cesurluğu sayesinde aşırı açık sözlüdür.

No.6. Ağır göz kapakları arasından küçük görünen gözler. Gözbebeğinin hareketli olmasına rağmen rengi kaçmış bir görünüm oluşturuyor. Kirpikleri seyrek, kaşları küçük ve seyrek. Bunlar; yüksek manevi değerlere sahip olmayan, cimri, kurnaz, pratik ve uyanık tiplerdir. Yaptıkları iyilikler samimiyetten değil, çıkarılıktan kaynaklanıyor. Bencil ve riyakardırlar.

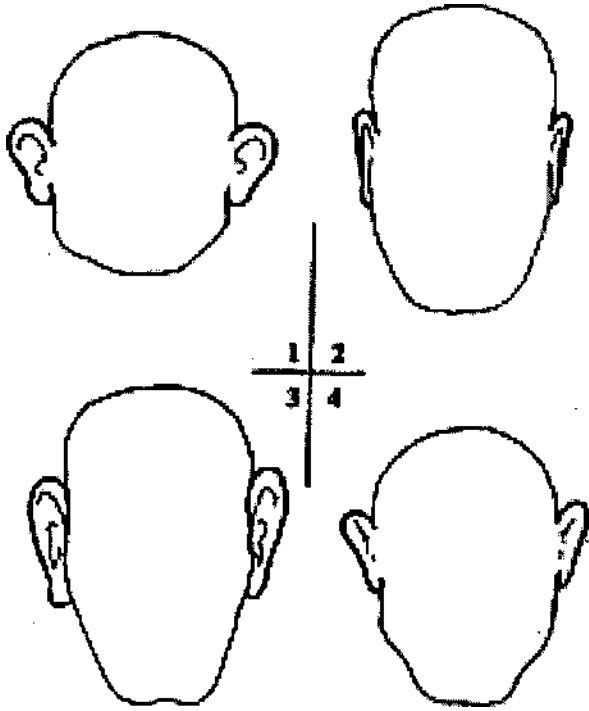
Dudaklar

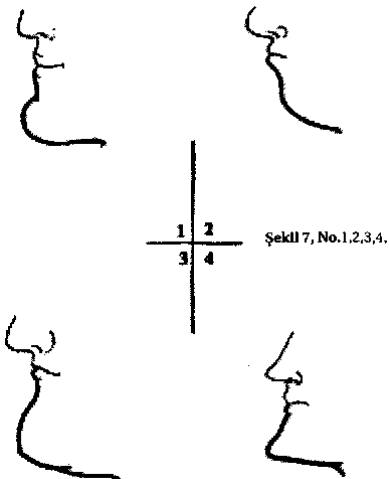
Şekil 6, No.1,2,3,4,

- Hatları belirgin olan dudaklar (hafiften şişkin) (Şekil 5, No. 1) - iyi kalpli, samimi, içten, neşeli ve genelde kötü huylardan çok iyi huylara meyilli olan tipler.
- İnce dudaklar (Şekil 5, No. 2) - kurnaz, bencil, gaddar, alaycı, gizemli, riyakar, sömürücü tipler.
- Kalın dudaklar (Şekil 5, No. 3) - duyarlılık ve çeşitli aşağılık içgüdüleri. Çok ender hallerde iyi kalplilik..
- Ayırıcı çizgileri olan çocuksu dudaklar (Şekil 5, No. 4) - saf ve içten.

Kulaklar

- Büyük ve kepçe kulaklar (Şekil 6, No.1) - hilekar.
- Yassı kulaklar (Şekil 6, No.2) - tedbirli, soğukkanlı, iradeli. Kulak memesi bükük ve belirgin olan büyük kulaklar (Şekil 6, No.3) - müzik yeteneği
- Yukarı kısmı keskin kulaklar (Şekil 6, No.4) - akıllı, ılımlı, ölçülü
- Eğer kulağın dış cephesinin tüm öğeleri eşit şekilde gelişmişse bu kulaklara sahip kişilerin akli ve zeka yeteneği de iyi gelişmiştir.
- Aşırı etli kulaklar - somurtkan, kaba.
- Çok küçük kulaklar - duyarlı
- Sert kulaklar - sağlığı yerinde
- Dik kulaklar - hastalık
- Dar ve uzun kulaklar - hasetçi, tamahkar.
- Eğer kulak memesi oyuk şekilli ise - yetenekli
- Dörtgen kulaklar - metanetli, nezaketli, edepli
- Tüylü kulaklar - muhakeme yeteneği güçlü; ayrıca, etli ise -hassas, duyarlı

Çene

Şekil 7, No.1,2,3,4.

- İleri çıkmış çene (Şekil 7, No.1) - enerjik ve irade gücü yüksek, serbest, asil, dürüst, inatçı, sert.
- Geriye sarkmış çene (Şekil 7, No.2) - yumuşak karakter, ürkek, çekingen, dar ufuklu

- Etli çene (Şekil 7, No.3) - akıllı, hassas, egolu.
- Uzun ve sivri çene (Şekil 7, No.4) - etkileyici zeka, alaycı.

Baş

- Geriye doğru eğilimli baş - kibirli, fazla kuruntulu, kendini beğenmiş.
- Öne doğru eğilmiş baş - gelişmiş zeka
- Azacık sağa ve ya sola eğilmiş baş - gözleme yeteneği güçlü, gözü açık, alaycı çoğu zaman sahtekâr

5. BÖLÜM

YÜZ ÇİZGİLERİ İÇİN DEĞİŞİK BİR SİSTEM

Fizyognomi uzmanlarına göre, başın belli kısımları arasındaki orantıya göre, insanın karakter özelliklerini tespit etmek mümkündür. Bu konuda en bariz ilişki çene ve yüz arasındaki orantıdır. Çenesi ve yüzü büyük olan kişilerde zeka yeteneği gelişmiş düzeydedir. Küçük çene ve büyük yüz pratiğe yatkın karakterli insanlara özgüdür.

Yüz biçiminin uzunluğu enine oranla daha fazla olan kişiler, canlı ve etkileyici yapıya sahip ve teoriye meraklıdır. Enli yüzler ise sayısal bilimlere meyilli olmanın bir belirtisidir. Bu tip yüzlerde ayrıca, çene kısmının eni alın kısmının pratik zekanın üst düzeyde geliştiğinin bir göstergesidir. Bu tür yüz yapısına sahip kişiler görevlerini zamanında ve eksiksiz yerine getiriyor, onlar arasından vicdanlı ve adaletli işçiler çıkıyor. Fakat, bu tipler iyi yönetici ve organizatör değildirler. Fizyognomi uzmanlarına göre, yüzün uzunluğu burnun uzunluğunun üç katına eşit olarsa, yüz avucun enine eşit olmalıdır. Bu tür yüz yapısı dengeli insanlara özgüdür.

Yüzün üç bölgesinden her birisi bir yaşamsal boyutu yansıtmaktadır. Üst kısım insanın düşünme ve zeka faaliyetini, entelektüel yeteneğini; orta bölge insani duygularını; aşağı bölge ise maddi dünyasını yansıtmaktadır. O yüzden, belli bir kişinin yüz bölgeleri arasındaki orantıya dikkat yetirmek gerekmektedir. Bu, kişinin gelişme düzeyine ilişkin fikir yürütmeye olanak sağlayacaktır.

Günümüzde fizyognomi uzmanları yüz okumada daha fazla özellikleri dikkate almaktadırlar. Aşağıdaki tabloda ünlü bilim adamları V. I. Kulikov ve S.B. Ovde'nin yüz okumayla ilgili araştırmalarının sonuçları verilmiştir.

Yüz Yapısı	Psikolojik Özellikler
Düz köşeli çene yapısı	Strese dayanıklı
Kabarık elmacık kemikleri	Sosyal, duygularına hakim olamama
Aşağı sarkmış yanaklar	Duygularına hakim olabilme, cesurluk
Yanağı gamzeli	Geçimsizlik, riski seven, tutkulu
Yüksek alın	Mantıklı, durumu tümüyle değerlendirebilme
Dik dörtgen şekilli	Muhakeme gücü yüksek, zihinsel faaliyete yatkın

Dikey alın	Gelişmiş fantezi, aşırı titiz
Kabarık alın	İradesi güçlü, dominant
Kavis şekilli kaşlar	Duygusallık
Kaşlar arasının geniş olması	Kendine hakim olmada yetersiz, gösterişli olmaya yatkın
Enli kaşlar	Çevresinden etkilenmeyen, kapanık, içedönük
Kabarık gözler	Kadınsı karakter, aşırı duygusal, tahammüllü
Uzun kirpikler	Duygusal, disiplinsizlik
Büyük burun	Geçimsizlik, cesur
Yüz Yapısı	Psikolojik Özellikler
Kalkık burun	Optimist, saf, iletişime yatkın
Kamburlu burun	Kendine hakim olma, gelişmiş çağrışımlı düşünme yeteneği, görsel hafızası zayıf
Ucu aşağıya doğru sarkmış burun	Kurnaz, müziğe yatkın
"İki kat" burun	İletişime yatkın, depresyona yatkın
Burun köprüsü belirgin	Arın işlerden kaçan, kaygısızlık, optimist
Büyük ağız	Maddiyata yatkın, tembel
Büyük üst kesici dişler	Açık, maddi zenginliğe ulaşmak isteyen
Çenede gamze	İşine konsantre olan
Büyük kulaklar	Cesur, barışçıl
Kepçe kulaklar	Cesur, dinamik dengelilik, duygularına hakim olan
Gevşek kulak memesi	Acıya dayanamama
Üçgen şekilli kulak memesi	Duygularına hakim olabilme, özün biçim üzerinde dominantlığı
Kısa boyun	Tahrik olmayan, sakin
Kabarık adam elması	Cesur, fantezi gücü zayıf

Tarihi şahsiyetlerin yüz çizgilerinin incelenmesi her zaman ilginç sonuçlar vermiştir. Örneğin, Winston Churchill'in çene yapısını bulldog çenesine benzetmişlerdir. Bu anlamda, Batılı siyasi akımların mensupları onu bulldog gibi azimli birisi olarak değerlendirmişlerdir. Çevresindekileri her zaman itaat altında bulundurmuş, ona karşı gelenleri bastırmış II. Yelizaveta'nın çene yapısı egemen bir karakterin belirtisidir.

Saç dizimi M-şekilli bir biçime sahip olan Abraham Lincoln, yüksek ideallere sahip bir kişi olmuştur. Fizyognomi uzmanları, Hitler'in yüzünde gaddarlığın tüm belirtilerinin olduğunu ifade etmektedirler. Yüz derisi aşırı derecede gerilmiş olması onu acımasız birisi olduğunun göstergesidir. Kısa, fakat enli alın

onun zekalı ve korkmaz olduğunu ifade etmektedir. Kaşları ve gözleri arasında küçük düzlem şekilli (ayrıca kalkık ve sert) bir bölgenin olması onun demir iradeye sahip olduğunun göstergesidir. Kabarık elmacık kemikleri ile orantılı bir biçimde yerleşmiş yüksek burun sırtı sınırsız bir hükümlanlık arzusunun belirtisidir.

Ünlü İspanyol ressam Vidal Quadras burun konumuyla ilgili kendi teorisini geliştirmiştir: "insanın burnu nasılsa, karakteri de öyledir. Quadras çok sayıda saray mensubu ve zenginlerin portrelerini çizmiştir. Ona göre, insanın karakter özelliklerini belirlemede en güvenilir organ burundur.

6. BÖLÜM

YÜZ YAPISI

1. Uzun yüz (dik dörtgen şekilli): Alnın genişliği yaklaşık çenenin genişliği kadardır.

Bu yüz tipi asil tip adlandırılmaktadır. Böyle bir yüz yapısına sahip olan kişiler yüksek entelektli, duyarlı ve dengelidirler. Bu tip kişiler tedbirli ve sağduyuludurlar. Bazen de bu tip kişiler yöneticilik, organize etme yeteneğine sahip olup, amaca doğru ilerlemede kararlılık gösterebilmektedirler.

2. Üçgen şekilli yüz: Yüksek ve geniş alın, elmacık kemikleri kabarık, küçük ve kemikli burun, çökük gözlü, küçük ve azıcık öne çıkmış çene. Elmacık kemikleri ve çene arasındaki bölge kemiklidir.

Bu tür yüz yapısına sahip olan kişiler az duyarlıdır. Bu ayrıca yüksek zeka belirtisidir. Böyle kişiler, ayrıca, hilekâr ve aksi bir karaktere sahiptir. Bazen bu tip insanlar ihanet etmeğe de yatkındırlar. Ajanların ve ihanet eden kişilerin büyük bir kısmının yüz yapısının üçgen şekilli olduğu söylenilmektedir. Bu insanlarda sadakat ve bağlılık duygusu yoktur.

3. Yamuk şekilli yüz: Üçgen şekilli yüz yapısıyla birçok ortak özellikleri vardır. Bu tipin alını geniştir. Sivri olmayan ve biraz ensiz çeneye sahiptir.

Bu tür yüz yapısına sahip kişiler ukala, duyarlı, artist tiplidirler. Bu tiplerde savaşçı ruhu yoktur. Bu tür kadınlar iyimserdirler. Onlar çevresindekiler için iyi bir ortam oluşturarak mutlu bir yaşam sürdürebilirler.

4. Kare şekilli yüz: Genelde sert, eğilmez, bazen de acımasız bir karaktere sahiptirler. Bu tip insanlar konuşkan olmayıp, kaba, algılama gücü zayıf, fakat iradeli bir yapıya sahiptirler, insanlarla ilişkilerinde şeffaf ve doğrudan bir tutum sergilerler. En belirgin özellikleri kararlı olmalarıdır. Bu tip insanlar da başarıya ulaşmak için yorulmadan çabalarlar. Liderlik etme isteklerinin güçlü olmasına rağmen, bu tip insanlar arasından iyi yöneticiler çıkmaktadır. Bu tip yüz yapısına sahip olan kadınlarda da egemen olma isteği yüksektir.

5. Yuvarlak yüz yapısı: Bu yüz yapısına sahip olan kişiler iyi kalpli, yumuşak karakterli ve barışçıldırırlar. Çok ender hallerde böyle kişiler nefesine düşkünlüdürler. Onlar konfor ve eğlenceyi severler. Şöhret tutkuları yoktur. Fakat, belli ölçüde kibirlidirler.

Yuvarlak yüzlü birisinin burun köprüsü yüksek, elmacık kemikleri kabarık, gözleri parıltılı iseler, kararlı ve gayretli bir şekilde amacına doğru ilerleyebilme özelliğine sahiptir. Bu kişiler arasından ünlü liderler ve komutanlar çıkıyor.

Yüz Çizgileri

1. Kaşlar:

Uzun ve kalın kaşlar ideal kaş tipidir. Dengeli bir şekilde (yapısı, rengi, kalınlığı) gelişmiş kaşlar; duyguların, aklın ve karakterin de dengeli olduğunun belirtisidir. Sert kıllı kaşlar ise aksi karakterin belirtisidir.

Kaşlar, sahibinin çevredeki insanlarla ilişkilerini yansıtır. Düzgün kaşlar, sahibinin çevredeki insanlarla iyi ilişkiler kurabildiğinin göstergesidir. Dış uçlarındaki tüyler dik duran ve yukarıya doğru kalkan kalın kaşlar, sahibinin cömert ve cesur olduğunun göstergesidir. Bu tip kişilerin doğuştan başarılı oldukları söylenmektedir. Dış uçların aşağıya doğru eğilmesi utangaçlık göstergesidir. Bu tip kaşların yapısı ve rengi sönük etki uyandırır, bunun iç enerjinin tükenmesinin bir göstergesi olduğu düşünülmektedir.

Zarif ten fonunda belirgin düzgün ve uzun kaşları olan erkekler, yüksek entelekte sahip olmaları ile bilinirler. Aynı tip kaşları olan kadınlar rüküş olarak bilinirler. Bu kadınlardan genel kabul görmüş davranış kurallarına aykırı her türlü hareket beklenir. Kısa kaşlar her zaman tam karşıt durumu gösterir. Kısa ve kalın kaşlar çabuk sinirlenen tiplere özgüdür.

Kalın ve dik kaşlara sahip olan insanlar "şeytani" bir karaktere sahiptirler. Dik kaşlar her zaman isyankâr, başına buyruk ve uzlaşmaz bir karakterin belirtisidir. Kalın ve birbiriyle birleşen kaşlara sahip kişiler egemen olmaya meyillidirler. Böyle kaşlara sahip olan kadınlar güçlü karakter yapısına sahiptirler. "Ev kadını" tiplemesi bu kadınlara uymaz. Yüksek kaşlar gayretlilik ve çalışkanlık belirtisidir. Çok aşağıda yerleşmiş kaşlar ise bunun tersinin göstergesidir. Ortadan bükük kaşlara sahip olan kadınlar bağımsız ve gizemli bir yapıya sahiptirler.

2. Göz kalbin aynasıdır

Güzel ve hoş gözlere sahip birisi sağlıklı, iradesi güçlü, akıllı ve enerjik bir karakter yapısına sahiptir. Bu tip gözler ışık ve olumlu enerji yayarlar. Göz kapakları sağlamdır. Etkileyici bir ifadeye sahiptirler.

Büyük gözler, duyarlı bir kalbe sahip olmanın, bazen de lider olma isteğinin bir belirtisidir. Çok ender hallerde böyle insanlarda inanılmaz bir kararlılık vardır. Küçük gözler, sahibinin somurtkan ve içine

kapanık birisi olmasının bir belirtisidir. Göz irisinin büyük olması kişinin iç dünyasının dengeli ve sakin, küçük olması ise dengesizliğinin belirtisidir. Bu durum çevredeki insanlarla olan ilişkilere de yansır.

Göz irisinin rengi:

- Siyah, kahverengi, yeşil - enerjik,
- Mavi - hassas
- Açık kahverengi - içine kapanık
- Gri – sadakatli

Gözlerin yerleşimi:

Her iki gözün aynı yatay hatta olması cömertlik belirtisidir. Erkeklerde hafifçe aşağıya sarkmış üst göz kapağı olgunluk, aşırı aşağı sarkmış üst göz kapağı ise enerjinin tükenmesinin belirtisidir. Büyük alt göz kapağı keşmekeşli yaşamın belirtisidir. Aşırı sarkık alt göz kapağı tutkuların kontrol edilemediğinin göstergesidir. Şişkin kapaklar yaşamdan bıkkınlığın belirtisidir. Gözlerin dış kenarı kırışıklar arasında kayboluyorsa bu, etkileme gücünün belirtisidir.

Göz Türleri

1. "Ejderha gözü" - canlı parlaklığı olan büyük gözler. Bu gözler genelde, egemenlik gücüne sahip insanlarda bulunuyor.
2. Badem gözlü (bazen kirpikleri yukarıya katlanmış) -Bunlar, narin yapılı insanlardır.
3. "Aslan gözü" - kapakları kırışıklı büyük gözler. Liderlik vasfına sahip insanlarda bulunur.
4. "Fil gözü" - dar, çekik ve aşırı enli kapakları olan gözler. Genelde şişman insanlara özgüdür. Bu tip insanlar sakin bir karaktere sahiptirler.
5. "Kaplan gözü" - sarımsı parlaklığa sahip yuvarlak gözler. Cesur karakterli insanlara özgüdür.
6. "Koyun gözü" - sarımsı siyah irisli dar ve küçük gözler.
7. "At gözü" - üçgen köşeli ve sarkık kapaklı büyük gözler.
8. "Domuz gözü" - üst kapağı katlanmış ve irisi mat olan gözler.
9. "Kurt gözü" - irisi aşırı büyük olan gözler.

Yaşı kırkın üzerinde olan kişilerin gözleri, karakter okumada en iyi bilgi kaynağıdır.

3. Burun:

Yuvarlak uca ve biçimli deliklere sahip olan burun, ideal burun olarak kabul edilir. Aşırı büyük burun delikleri kişilik eksikliğinin belirtisidir. İdeal buruna sahip insan güçlü bir kişiliğe sahip olur. Uzun burun, belirgin bireycilik belirtisidir.

Gözler, ağız ve çene ile orantılı olan uzun burun güçlü karakter yapısının; kısa burun samimiliğin ve nikbinliğin belirtisidir. Kemikli uzun burun kibirlilik, geçimsizlik, kendini beğenmişlik göstergesidir. Belirgin kamburlu, kemikli ve uzun burun genelde, somurtkan insanlara özgüdür. Yüksek ve düzgün burun köprüsü ideal burun köprüsü olarak kabul edilir. Bu tip burun köprüsü genelde, sağlıklı insanlarda bulunur. "Asılı damlaya" benzeyen burun ucuna sahip insanlar genelde, yaşam aşkıyla doludurlar. Gaga burunlu kişiler etkileyici, kurnaz, çoğu zaman kincidirler. Etli, büyük ve "soğan şekilli" burun ucu samimilik ve sıcakkanlılık belirtisidir. Kabarık delikli kalkık burun başına buyruklu, kendini kontrol edememe belirtisidir. "İkikat burun" korkaklık; aşırı küçük delikleri olan burun hoşgörü, enli burun kendini beğenmişlik, kırmızı burun ise ahlaksızlık belirtisidir.

Burun üzerinde siyah lekeler fiziksel yetersizlik belirtisidir. Kadınlarda aşırı belirgin burun gençlik yıllarındaki kötü yaşam şartlarının belirtisidir. Düz ve dar delikli burun üzerinde küçük kambur açgözlülük belirtisidir. Nefes alındığı zaman büyüyen burun delikleri kendini kontrol edememe göstergesidir.

4. Ağız:

Kadınlar için küçük, erkekler için ise orantılı ağız ideal kabul edilir. Ağız büyük olan kadınlar cesurdurlar. Bu da erkeklerin hoşuna gitmiyor. Ağız küçük olan kişiler genelde, zayıf karakterli olup, geçim sıkıntısı yaşarlar. Ağız kapalıyken dudakların temas hattının ince olması kişinin titiz ve kuralcı bir karaktere sahip olduğunu gösterir. Büyük ve köşeleri aşağıya sarkmış ağza sahip insanlar güçlü iradeye sahiptirler. Onları etkilemek zordur. Devamlı titreyen dudaklar güvensizlik belirtisidir.

Kavis şekilli küçük ağız (köşeleri hafiften aşağıya meyilli) genelde, hassas insanlara özgüdür. Şişkin dudaklar başarı belirtisidir. Simetrik ve düzgün bir şekilde açılıp kapanan ağız duyguların dengeliliğinin belirtisidir. Ağız köşeleri ile gözleri birleştiren kırışıkların olması zor yaşam şartlarından kaynaklanmaktadır. Burun deliklerinden ağız köşelerine doğru kırışıkların olması sinsilik belirtisidir. Üst dudağın alt dudağı örtmesi kararsızlık, alt dudağın öne çıkması ise bencillik belirtisidir.

Ağızının bir tarafı hafiften eğilmiş tipler başına buyrukturlar.

Dudaklar üstünde kırışıklar ihtiyarlama belirtisidir. Dudaklardaki derin kırışıklar gençlik yıllarında refah, olgunluk yaşlarında ise yokluktan haber verir.

5. Kulaklar

Düzgün biçimli kulaklar mutlu çocukluğun belirtisidir. Biçimsiz ve solgun kulaklar .ise bunun tersini gösterir. Aşırı büyük ve aşırı küçük kulaklar kişilik yetersizliğidir.

Kulakların yerleşimi: Kulağın üst sınırı kaşlardan yukarı-daysa yüksek entelekt; kaşlarla göz arasındaysa orta üzeri entelekt, gözlerden aşağıdaysa düşük entelekt belirtisidir.

Kulak memesinin düzgün biçimli olmaması dengesiz kişilik anlamına gelmektedir. Kulak memelerinin uzun olması kaygısızlık, az belirgin olması titizlik, çok büyük olması bilgelik belirtisidir.

Kulak memesinin hafiften ileri çıkması içtenlik, iç kulak kavsının gerilmiş olması kendine hakim olabilme, iç kulak kavsının öne çıkması ise kendini kontrol edememe belirtisidir.

Pembe renkli kulak: Sağlıklı olma, kulak içinde benlerin olması ise hastalık belirtisidir.

6. Yüz kemikleri ve çene

Kaş üzerindeki kavislerin yüksek ve kabarık olması iradeli ve güçlü olma, yüz hatlarının az belirgin olması iradesizlik ve güçsüzlük belirtisidir. Kemikli ve büyük çene güçlü karakter, sarkık alt çene ise psikolojik sorunların göstergesidir.

Çene hatlarının az belirgin olması yumuşak başlılık, bu tip bir çenenin hafiften ikiye ayrılması ihtiras gücü, aşın ölçüde ikiye ayrılması ise yalnızlığa meyillilik; enli şakaklar kurnazlık; büyük çene ihtiraslara hakim olabilme, bazen ise aşırı kendini beğenmişlik göstergesidir.

Enli ve kabarık alın zekilik ve bilgelik; enli ve düz alın yetenekli olma; ensiz alın içine kapanıklık ve somurtkanlık, böyle bir alının düz olması ise aptallık göstergesidir.

7. BÖLÜM

YÜZ YAPISI VE GÖRSEL HAFIZA

Görsel hafıza yeteneği kişilere göre değişmektedir. Şöyle ki, insanın bir kişiyi tanıması için onu birkaç defa görmesi gerekmektedir. Bazıları yakından tanıdığı birisini iki-üç sene görmeyince çok kolay bir şekilde unutabiliyor. Diğer taraftan, bazı insanlar görüştükleri kişilerin yüzünü çok kolaylıkla hatırlarlar. Muhtemelen, bu tür insanların ilk görüşte aldıkları izlenim kalıcı bir şekilde hafızalarında yaşıyor. Bu yetenekler genelde, dedektiflerde, otelcilerde vs. gelişmiştir. Bu kişiler, meslekleri icabı çok sayıda kişiyle görüşmek durumundadırlar. Dolayısıyla, görüştükleri kişileri hatırlamak ve tanımak ihtiyacı doğuyor. Bu, önemli bir artıdır. Çünkü, görüştüğünüz şahsı ilk görüşte tanırsanız, o kendini size daha yakın hissedecektir. Aksi durumda, yani görüştüğünüz şahısları tanıyamadığınızda, onlarda size karşı bir kırgınlık hissi uyandırabilir ve hatta onları size karşı saygısız davranmaya zorlayabilir.

Bu yeteneğin iyi gelişmemesi kişinin, karşılaştığı insanların dış görünüşünü algılayan görsel zekasını yeterince kullanmamasından kaynaklanmaktadır. Bu tip şahıslar çevresindekilere bakıyor, fakat görmüyorlar. Karşılaştığı kişiler onları ilgilendirmiyor ve bu yüzden gereken dikkati göstermiyorlar. Zayıf ilgi zayıf dikkati, zayıf dikkat ise zayıf hafızayı doğuruyor. Bu bir kuraldır. Kendisinin hafıza yeteneğini geliştirmek isteyen birisi, baktığı yüzü incelemeli, ona büyük dikkat göstermelidir. Böylece, tüm dikkat, baktığı kişinin dış görünümüne üzerine odaklanacaktır.

Bu kişilere, insanların yüz yapılarını inceleme yeteneklerini geliştirmeleri için fizyognomi ile ilgili belli bilgilere sahip olmaları önerilebilir. Fizyognomi, onların bu konudaki yeteneklerini geliştirmeleri için büyük avantaj sağlayacaktır.

insanların yüzlerini hatırlayabilirle yeteneğinizi geliştirebilmek için, gördüğünüz her kişinin fizyognomik özelliklerini (başın ve yüzün genel yapısı, burun, ağız, gözler, kulaklar) incelemeniz gerekmektedir. Ayrıca, bu sırada devamlı şekilde "ben sizi bir daha yeniden gördüğüm zaman tanıyacağım" gibi bir düşünce içinde olmamız gerekiyor. Bu düşünce açık ve ayrıntılı izlenim konusunda irademizi kuvvetlendirecektir.

Böyle bir şeyle ilgilenmemiz, ayrıca insanların yüz yapılarını dikkatle incelememiz, sarf ettiğimiz çaba ve zaman karşılığında bir artı sağlayacaktır. Bu arada, bir taraftan hafızamızı geliştirirken, diğer taraftan da fizyognomi alanında belli bilgiler edinmiş olacağız.

Çok az sayıda insan, uzun süre görmediği bir tanıdığını iyi bir şekilde hatırlayabilir. Dolayısıyla insanlar, aslında yakından tanıdıkları kişilerin dış görünüşünü tanımlamaya çalışırken çoğu zaman komik duruma düşerler. Bu konuda kendinize bir test uygulayın.

Sonuçta, gördüğünüz zaman kolaylıkla hatırlayacağınız birisi tasvir etmeye kalkıştığınızda çok az şey hatırladığınızın farkına varacaksınız.

İlk gördüğünüz kişiye dikkatlice bakın ve alnının yüksek veya kısa, geniş veya ensiz olmasına; kaşlarının düz veya kavis şekilli olmasına ve rengine; burnunun tipine (gaga burun, Roma tipli, Yunan tipli, kalkık burun vs.); ağzının büyük veya küçük olmasına, dişlerinin durumuna ve büyüklüğüne; bıyık veya sakalının olup olmasına (eğer varsa uzun ve kısalığına) dikkat gösterin. Bu gözlemlerinizi karşılaştığınız tüm insanlar üzerinde uygulayın ve onun hakkında bir rapor sunacakmışınız gibi (tüm kariyerinizin bu rapora bağlı olduğunu farz ederek) detaylara önem verin. Bu metodla incelenen yüz yapısı kolay kolay unutulmaz. Birkaç benzer egzersiz eksik olan yeteneklerinizin geliştirilmesi açısından çok faydalı olacaktır. Siz yüz hatlarını ayırmayı öğrenecek ve merak duyduğunuz için net bir şekilde hatırlayabileceksiniz.

Daha sonra hayalinizde, karşılaştığınız kişilerin resimlerini çizmeye çalışarak onları hatırlamaya çalışın. Karşılaştığınız kişilerin hayali resmini beyninizde canlandırma tekniğini benimseyerek, uzun süre sonra bile, daha önce karşılaştığınız kişileri kolaylıkla tanıyabileceksiniz. Hayali resmin beyinde tekrar tekrar canlandırılması kişiyi tekrar görmekle eşanlamlıdır. Muhtemelen, bir fotoğrafı veya portreyi hatırlamanın ve hayali resmini canlandırmanın çok kolay olduğunun, buna karşılık gerçek hayatta gördüğünüz bir kişiyi hatırlamanın ne kadar zor olduğunun farkına varmışsınızdır. Halbuki, işin esprisi alışkanlıklarda yatmaktadır. Şöyle ki, birkaç egzersiz sonucunda canlı insanları da portreleri kadar kolay hatırlamayı öğreneceksiniz.

8. BÖLÜM

AĞZIN BİLGİ İŞARETLERİ

Ağız, insan yüzünün en belirgin uzvudur. Ağız ölçüsünün (dudakların uzunluğunu ve eni) belirlenmesinde kullanılan yöntem; göz bebeklerinin merkezinden dudakların kapanma hattına dikey indirilmesi şeklindedir. Genelde,

erkeklerde ağızın büyüklüğü kadınlardakinden daha fazladır.

Fizyognomi, ağızın büyüklüğüne ve biçimine göre insanın iç enerjisini belirlememize olanak sağlar. Ağızın büyük ve ağız köşelerinin aşağıya doğru sarkmış olması kişinin iradeli ve dış baskılardan az etkilenen biri olduğunun göstergesidir. Bununla birlikte, ağız köşelerinin konumu ile ilgili düşünceler farklıdır. Örneğin, C. Darwin dudak köşelerinin aşağıya doğru sarkmasını ağlama eyleminin bir kalıntısı olduğunu söylemiştir. Gerçekte, insan ağlayacak bir duruma düştüğünde veya depresyondayken ağız köşeleri aşağıya doğru sarkar, insan gülüyor, şakalaşıyor olabilir ama, ağız köşelerinin aşağıya doğru sarkması onun keyfinin yerinde olmadığını ortaya koyar.

Diğer araştırmalar köşeleri hafiften aşağıya sarkmış kavis şekilli küçük ağız hassaslığın, duygusallığın ve bilimsellikten uzak olmanın belirtisi olarak kabul etmektedirler. Ağız köşeleri yukarıya doğru sarkan kişiler ise açık kalpli, çalışkan ve üstün zekalı olurlar.

Küçük ağız zayıf irade ve yaşam mücadelesi kaygısının belirtisidir. Japonlar erkeklerin büyük, kadınların ise küçük ağızlı olmalarından hoşlanırlar. Kadınının ağızının büyük olması erkeksi bir karaktere sahip olmasının belirtisidir. Bu da erkeklerin hoşuna gitmez.

Gözlemler sonucu dudakların bir birine fazla sıkılmış ve dişlerin bir birine yakın olmasının, kişinin ısrarcılığının, sıkı şekilde kapalı ağız ise kararlılık ve çalışkanlığın göstergesi olduğu ortaya konulmuştur. Bunun aksine olarak ağız, özellikle alt çenenin sarkması sonucu genişlenmesi insanın psikolojik faallığının azalması anlamına gelmektedir. Ağız simetrik bir şekilde açılıp kapanması duyguların dengeliliğini göstermektedir. Ağız bir tarafında dudakların daha fazla bir birine sıkılmış olması ve bu taraftaki köşenin aşağıya sarkmış olması yüz felci, dişlerin konumunun düzgün olmaması ve aksi karakterli insanlarda ortaya çıkmaktadır. Devamlı titreyen ağız ("at ağızı") sinirlilik belirtisidir.

Dudaklar üzerindeki kırışıklar yaşlanmanın en doğal belirtisidir. Ağzın köşelerine doğru inen kırışıkların olması kişinin zor bir hayat geçirdiğini gösterir.

Yukarıda söylenenleri özetlersek, ağzın büyük olmasının cesurluk ve yalancılık, küçük olmasının korkaklık ve ciddilik, dudakların bir birine sıkılmış olmasının iradelilik, dudakların gevşek olmasının ise aptallık belirtisi olduğunu söyleyebiliriz. Bunun dışında, ağzın devamlı açık olması dimağ zayıflığı, kretenizm, ayrıca burunla solunumun zorlaştığı ağız iltihaplanması durumlarında gözlemlenmektedir.

Fizyognomide dudakların ölçüsü, şekli ve rengine büyük önem verilmektedir. Şekilden de görüldüğü gibi, dudakların ölçü ve biçimleri farklılık arz etmektedir. Maalesef, M.M. Gerasimov, dudakların sınıflandırırken, sadece anatomik biçimlerle yetinmektedir. Oysa dudaklar, psikoloji ve hastalık bağlamında ele alınarak incelenmelidir.

Değişik fizyognomi okulları, dudakların anatomik biçimlerini psikoloji ve hastalık bağlamında ele almaktadırlar. Bu okullardan birine göre, kalın ve büyük dudaklar alaycılık ve hazırcevaplılık, ince ve küçük dudaklar yalancılık ve sinsilik, üst dudağın kalın olması adaletsizlik, alt dudağın uzun olması ise şırpsevdilik ve zeka belirtisidir. Belirgin dudak memesine sahip dudaklar kararlılık ve aktiflik, gerilmiş dudaklar ise saflık ve işlerin kötüye gittiğinin göstergesidir.

Diğer bir fizyognomi okuluna göre ise, özellikle kadınlarda 7 dudak türü mevcuttur.

- a) Papyon şekilli dudaklar en kadınsı olanıdır. Bu tür dudaklar çekicilik, rüküşlük, hassaslık ve aynı zamanda samimiyetsizlik ve yalancılık belirtisidir. Bu tür dudaklar erkeklerde şöhret tutkusu ve ciddiyetsizlik anlamına gelmektedir.
- b) Islak dudaklar çabuk arkadaş edinebilen, her türlü ortama çabuk uyum sağlayan, enerjikli ve hassaslığı ile seçilen hareketli, konuşkan, açık sözlü insanlarda görülmektedir.
- c) Zarif ve ince küçük dudaklar alçak gönüllülük, zeka, samimilik ve ciddilik belirtisidir.
- d) Donuk, fakat çekici ve ince dudaklar ihtiraslı, çok zarif, fakat bazen kendine aşırı hakim bir yapının göstergesidir. Bu tür insanlarda bağlanma duygusu zayıftır. Onlar her konuda kendi fikirlerini söylerler ve kıvrak zekalıdırlar. Aşırı ince dudaklar, kendilerinden her türlü kötülük beklenen kaba insanlara özgüdür.
- e) Harmonik dudaklar ince biçimli, hafiften ironili dudaklardır. Bu tip dudaklar genelde gerçeklikle duygusallığı bağdaştırabilen şair ruhlu ve yüksek entelektli kadınlarda görülmektedir.
- f) Asimetrik dudaklar. Üst dudağın büyük olması duygusal davranmama, akılcı düşünme ve egemen olma isteğinin belirtisidir. Bu durumda, ayrıca alt dudağın büzülmüş olması erkeklerde iktidarsızlık, kadınlarda ise cinsel isteksizlik alametidir.

- g) Kalın (şişkin) dudaklar hem hassaslık, hem de iradlilik belirtisidir. Bu tiplerin belirgin özelliği, kendilerini çok iyi kontrol etmeleri, aşırı soğukkanlilik ve zevklere düşkün olmalarıdır.

Fransız doktor Michael Renault, dudak semptomlarının kriminolojide kullanılmasını önermiştir. Ona göre, dudak izleri parmak izlerinden fazla önem taşır. Nitekim, dudak yüzeyi daha özgün bir yapıya sahiptir. Birkaç bin deney üzerinde yaptığı gözlemler sonucu Renault, bir ikiz çift dışında bir birinin aynısı olan hiçbir iki dudak izine rastlamamıştır. Dedektiflerin fikrince, Renault'nun yöntemi ellerin hasar görmesi durumunda kaza ve cinayet kurbanlarının ayırt edilmesinde çok faydalı olabilir.

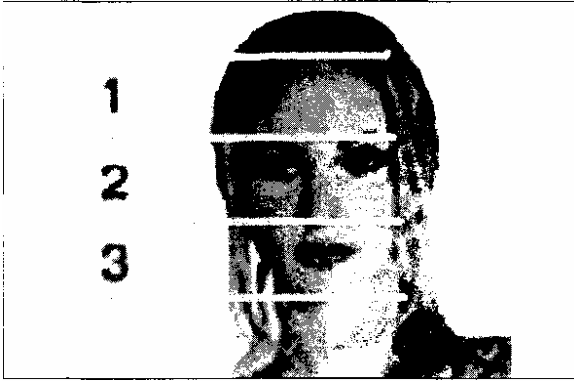
Ağız biçimine, dahası öpüşme anındaki dudak şekline bakarak partnerin karakterini öğrenmek mümkündür. Öpüşme anındaki "dudak geometrisi" ciddi bilimsel araştırma açısından eşsiz bir malzemedir. Daha 20. yüzyılın başlarında öpüşme tarzının ortaya çıkarılmasına dayanan test tertip olunmuştur. Bu testte deneyden, dudaklarını rujla boyayarak sevgilisinin dudağı ve yanağı yerine beyaz bir kağıdı "öpmesi" isteniyor. Bu tür "öpüşme" iziyle kişilerin karakterinin ve karşı t-«ı-fa olan hislerinin belirlenmesi mümkündür.

- a) Düzgün çember şekilli iz: Partner tam güveni hak ediyor.
- b) Deforme olmuş çember şekilli iz: Duygular ciddi değıl.
- c) Hilal şekilli iz: Partner samimidir, fakat bu, tam garanti anlamına gelmez.
- d) Deforme olmuş hilal şekilli iz: ihtiraslı anlarda verilen sözler tutulacaktır.
- e) Düzgün yatay hat şeklinde iz: Partner iyi kalpli birisidir.
- f) Parçalanmış karo şekilli iz: Partner sado-mazoşisttir.
- g) Deforme olmuş dikey hat şeklinde iz: Korkak bir partner.
- h) Düzgün zikzak şekilli iz: Partneriniz sizden nefret ediyor.

Teşhis koyma zamanı dudakların rengi de büyük önem taşımaktadır. Rengi neredeyse yüz derisiyle aynı olan solgun dudaklar, çoklu kan kaybından sonra ortaya çıkan anaemia (kansızlık) hastalığının belirtisidir. Siyanoz dudaklara kalp ve akciğer hastalarında rastlanmaktadır. Kuru, çatlamış ve kabuk bağlamış dudaklar ağır enfeksiyon hastalığın belirtisidir. Kırıışmış, köşeleri siyahlaşmış dudak ve dili olan ağız devamlı açık-tıkısa ve seyrek nefes hareketleri, yaklaşan ölümün belirtisidir.

9. BÖLÜM

YÜZ YAPISINA GÖRE TEŞHİS

İnsan yüzü gerçekten kalbin aynasıdır. Mimiklerin derin zenginliği, kan dolaşımı sürecinin gözle görülebilmesi, sinir uçlarının yakın olması, kısacası temel duyu organlarının bu bölgede toplanmış olması, yüze bakarak vücuttaki tüm gelişmelere ilişkin fikir söylememize olanak sağlar, insan vücudundaki her türlü fiziksel ve psikolojik patolojik gelişmeler bilinçaltı aracılığıyla yüzdeki mimiklerin değişmesine neden oluyor.

Deneyimli doktorlar, yüz ifadesine göre insanın sağlık durumu, onun bağışıklık sistemi potansiyeli ve nihayet, karakter yapısı ve psikolojisi hakkında bilgi edinebiliyorlar. Rusya'nın ünlü iç hastalıkları uzmanı G.A. Zaharin, hastanın dış görünüşüne bakarak neredeyse yüzde yüz teşhis koyabiliyordu. Bir zamanlar N.I. Pirogov, hatta "Hasta insanın Yüzü" haritasını çıkarmıştı.

O, her bir hastalığın insan yüzünde belli bir iz bıraktığını iddia ediyordu. Fakat, insanın yüz ifadesine göre teşhis koyma yöntemi Uzakdoğu ülkelerinde (özellikle Çin ve Kore) yaygın şekilde kullanılmıştır. Tibet tıp yöntemlerini bilen hiçbir deneyimli doktor hastanın yüzünü dikkatle incelemeden teşhis koymaz. "Yüz okuma" sanatında kendi sistemini geliştirmiş birkaç ekol bulunuyor. Şöyle ki Japonlar, yüzü genelde 3 bölgeye ayırıyorlar:

- Üst (alın bölgesi): Bu bölge vücudun ve ruhun genel durumunu yansıtıyor.
- Orta (kaşlardan burnun ucuna kadar): Bu bölgeye bakarak insanın psikolojik durumunu görmek mümkündür.
- Aşağı (üst dudaktan çenenin altına kadar) Bu bölge insanın karakter yapısını yansıtıyor.

Deneyimli bir yüz okuma uzmanı yüz derisine, onun rengine, nemliliğine, damar ağının yerleşimine, kırışıkların yerleşimine ve derinliğine bakarak çok şey söyleyebilir. Bunların yanı sıra, "hayat çizgileri" olarak adlandırılan beş uzvun (kaşlar, gözler, burun, ağız ve kulaklar) durumu da dikkate alınır. Bu uzuvların orantılı olması (biçim, renk, temizlik vs.) iyi bir belirtidir. Bu uzuvların önemlilik derecesine dayanılarak, bazı alternatif tıp teşhis yöntemleri geleneksel yöntemlerle bir arada kullanılmaktadır. Bu

yöntemler arasında göz irisine göre teşhis yöntemi, kulak kepçesine göre teşhis yöntemi, göz küresinin kılcal damar ağına göre teşhis yöntemi sayılabilir.

Beş "hayat çizgisinin" ve yüzün üç bölgesinin incelenmesi, yüz okuma sanatının temeli olarak kabul edilebilir. Bununla birlikte insanın karakter yapısı ve psikolojik durumu hakkında genel bir izlenim oluşturulabilmesi için yüz kemiklerinin özelliklerini, çene biçimini ve genel yüz yapısını dikkate almak gerekir. Son olarak, bu verilerin hastanın yaşı da dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekir.

Hastalığımız Yüzümüzde Yazılmıştır

Bazı insanlar doğuştan yüze bakarak insanın "içinden geçenleri" okuma yeteneğine sahiptirler. Biz, bazen sokaktaki falcıların hızlı ve doğru şekilde ruh halimizi, hatta geçirdiğimiz hastalıkları bilmesini hayretle karşılıyoruz. Falcının ipuçları ise aslında, bizim yüzümüzdür. Ruh halinin belirlenmesini belli ölçüde anlayabiliriz. Çember, oval, kare, üçgen ve yamuk şekilli yüze sahip olan insanların karakter yapılarını belirlemek o kadar da zor değil. Bu yöntem eski zamanlardan beri bilinmektedir.

Peki, nasıl oluyor da yüz çizgilerine göre hastalıklara teşhis koymak mümkün oluyor? İşin püf noktası her bir hastalığın da hastanın yüzünde kendine özgü silinmez izler bırakmasıdır. Örneğin, günümüzde yaygın olan kalp ve damar hastalıklarını ele alalım. Yüz çizgilerine göre enfarktüsü önceden haber vermek mümkündür. Bu hastalığın teşhisinin konulmasında en güvenilir belirti, çene ile alt dudak arasındaki bölgenin uyuşukluğa varacak kadar hissiyatı kaybetmesidir.

Biraz daha yukarı göz attığımızda, üst dudakla burun arasında kırıxıklığın olması kalp kapaklarının yetmezliğinden haber verir. Kalp yetmezliğinin başlangıç belirtileri dudakların zaman zaman morarması şeklinde ortaya çıkıyor. Böyle bir belirtinin görülmesi doktora başvurmak için ciddi bir nedendir. Kalp ve kan dolaşımı organları üzerindeki aşırı baskının en önemli belirtisi her iki tarafta burun ve üst dudak arasında derin ve uzun kırıxıkların olmasıdır.

Burun köprüsünün ince olması kalp nevrozunun bir belirtisidir. Kılcal damarları belirgin tümsekli kırmızı burun, arter-yal kan basıncının yüksek olduğunu gösterir. Düşük kan basıncı ise genelde, burnun kızımsı mor renk alması şeklinde kendini belirtir. Kalp hastalıklarının belirtisi kırmızımsı mor renk almış burun kanatları, kan dolaşımı bozukluğunun belirtisi ise kulak kepçelerinin balmumu rengini almasıdır. Şakaklar da teşhis açısından önemli bir bölgedir. Bu bölgede deri altında uzun arteryal damarın belirgin olması ve yüzün zaman zaman kızarması arteryal kan basıncının hızlı ve keskin bir şekilde yükseldiğinin göstergesidir. Bu insanlarda hipertoni krizi olasılığı yüksektir.

Kalp sorunlarının diğer bir belirtisi de yanaklardır. Sol yanağın çökük olması kalp yetmezliği şüphesi doğurur. Genç yaşlarda kan dolaşımı bozukluğunun belirtisi saçların zamanından önce beyazlaşmasıdır. Boynun kısa olması kişinin kalp hastalıklarına yakalanma olasılığının yüksek olduğu

gösterir. Boynu kısa olan insanlarda kalp sorunları dışında beyin damarlarının erken sertleşmesi riski de yüksektir. Sağlık sorunları konusunda yüzde bulunan bazı "kozmetik" bozukluklar da ipucu verebilir.

Örneğin, gözlerin altının torbalaşması ve genelde yüzün şişkin olması böbrek ve kalkanbezi sorunlarının mevcut olduğunu gösterir. Gözler altında mor lekelerin aniden ortaya çıkması ve uzun süre kalması birçok hastalığın varlığından haber verir. Herkesin bildiği sivilceler ise hastalığın yüzümüzdeki "haritası"dır. Onların yüzdeki yerlerine göre gerek cinsel hastalık, gerekse sindirim, sinir ve endokrin sistemi bozukluğu ve diğer bozukluk teşhisi koymak mümkündür.

Bunların yanı sıra, deneyimli bir doktor hastanın sağlık durumunu derisine (rengine, kuruluk derecesine vs.) bakarak değerlendirebilir.

Fotoğraflara Göre Teşhis Koyma

Bu gün fizyognomik veriler bir çok alanlarda olduğu gibi tıp alanında da uygulamaya konmuştur. Avrupa'lı uzmanların geliştirildiği genetik sendromları tanıyabilen yeni program bu alandaki uygulamaları daha da kolaylaştırmıştır. Uzmanlara göre bilgisayar, hastanın yüz çizgilerini inceleyerek, deneyimsiz doktorlara teşhis yapmada yardımcı olabilir. Hastanın resmini kullanarak bilgisayar aracılığıyla Cornelia de Lange, Fragile X ve Williams-Beuren sendromu gibi nadir görülen hastalıklar belirlenebilmektedir.

Yeni program yüzü, 48 noktadan oluşmuş şema şeklinde sunmaktadır. Bilgisayar programı, bu noktaların konumlarını ve aralarındaki mesafeleri kıyaslayarak, veritabanından ilgili bilgileri tarayarak, hastalık patolojisini tanımlıyor.

İlk teknolojiler olayların %60'ında doğru teşhis koymuşlardır. Program üzerinde bazı düzeltmeler yapıldıktan sonra gözler, burun, ağız ve çene üzerinde daha çok inceleme yaparak, olumlu sonucu %76'ya ulaştırmışlar. Önceleri bu alanda uygulanmış metodlar daha az verimli olmuş, yüz parametrelerinin bir bütün olarak ele alınıp incelenmesine o kadar dikkat göstermemişlerdir.

Cornelia de Lange sendromundan eziyet çeken hastalarda benzer belirtiler bulunmaktadır. Bunlar zayıf gelişme, kısa boy, başta aşırı kalın saçlar, kollarda biçimsizlik ve kalp yetmezliği gibi belirtilerdir. Bu hastalarda ayrıca, burun üzerinde kavuşan ince kaşlar, uzun kirpikler, kısa ve kalkık uçlu burun gibi belirtiler de bulunmaktadır. Bu hastalık iç organlarda yetmezlik ve önemli ölçüde entelekt zedelenmesi gibi kötü sonuçlar doğuruyor.

Fragile X sendromu, çeşitli düzeylerde zihinsel özürüllüğe yol açabilen kalıtsal bir sağlık sorunudur. Hastalık, kadınlardan çok erkekleri etkilemektedir. Bu zihinsel sorunlar, hafif öğrenme güçlüklerinden, ağır zihinsel özürüllük ve davranış bozukluklarına kadar değişiklikler gösterebilir.

Williams-Beuren sendromu hastası, "cin yüzü" olarak adlandırılan çok belirgin bir yüze sahiptir. Bu yüzün özellikleri şöyledir: Kabarık alın, göz kapakları üzerinde kalın katlar, aşağıya doğru sarkmış yanaklar, şaşılı gözler, kısa burun, bir o kadar dışarı eğilmiş burun delikleri, etli dudaklar, küçük çene, büyük, fakat düzgün bir şekilde yerleşmiş kulak kepçeleri. Bunun dışında, yüksek damaklar, kuru deri, aşırı hareketli eklemler ve diğer belirtiler oluyor.

Fragile X sendromu zamanı, genelde erkek çocuklarda aşırı büyük alın, yüzün asimetric çizgileri, büyük çene, uzun ve ileriye çıkmış kulaklar gibi belirtiler görülmektedir. Bu hastalığa yakalanmış çocuklarda zihinsel gelişim birkaç defa düşük oluyor. Bu belirtiler çocukluk döneminde değil, büyüdükten sonra görülmeye başlar. Yeni metodu kullanarak bu hastalıkların belirtilerini öğrenerek daha erken yaşlarda teşhis koymak mümkün olacaktır.

Almanya'nın Essen kentinde üniversitenin Genetik Bilimler Enstitüsü'nün doktoru Dagmar, çeşitli hastalıklara sahip olan 55 kişinin fotoğrafı üzerinde Wiczorek bu programı kullanmıştır. Hastaların büyük çoğunluğuna doğru teşhis konulmuş, başarı oranı %76 olmuştur.

10. BÖLÜM

RESİMLERLE YÜZ YAPISI ÖRNEKLERİ

A. Yüz Yapısı

Yüz, üç eşit kısma ayrılmaktadır. Birincisi alın kısmı olup saçlardan kaşlara kadar olan alanı, ikinci kısım kaşlardan buruna kadar olan alanı, üçüncü kısım ise burundan çeneye kadar olan alanı kapsamaktadır.

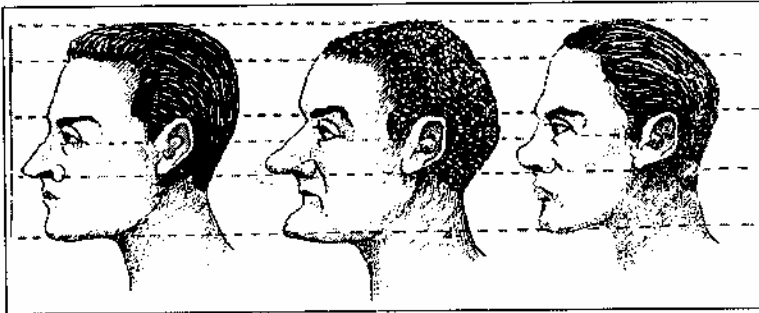
Bu tarzdaki eşit bölünmeden sapmaları çok ender hallerde görebiliriz. Çoğu zaman ise yanlış algılama sonucunda orta alanın alın ve çene kısmına oranla daha uzun veya kısa olduğunu görebiliriz. Bunun nedeni, burun ucunun daha fazla aşağıya doğru eğilmesi veya yukarıya doğru çekilmesidir. Şekildeki üç ayrı kişinin resimlerini incelersek, yüzün her üç alanının eşit olduğu konusundaki fikrimizin ne kadar doğru olduğunu görebiliriz.

Kulaklar yüzün orta kısmına denk gelmektedir.

Başın, alın kısmından sonra gelen üst kısmı, Avrupa ırkında yüzün yüksekliğinin yarısından fazladır. Bazen de bu yüksekliğe eşittir.

Gözler birbirinden bir göz ölçüsü uzaklıktadır. Burun, burun kanatları ile birlikte gözler arasındaki uzaklığa uygun gelen bir alanı kapsamaktadır. Erkeklerde bazen burun kanatları bu alan dışına çıkmaktadır.

Ağız, insan yüzünün en belirgin ve en hareketli kısmıdır. Biz gülerken, ağlarken veya sinirlenirken ağızımızın şekil değiştirmesi aynı zamanda gözlerimizin şeklinin değişmesine neden oluyor. Böylece yüzde, bu hallere uygun gelen devamlı mimikler oluşuyor.

Başın yukarı kısmının, alının ve burnun gelişmesi insanın güçlü ruh yapısına sahip olduğunu simgeler. Eski dönemlerden beridir her zaman iri burunun yüksek idrak simgesi sayıldığı bir gerçekliktir. Gerçekten, bu karakterli insanların iri burunlu oldukları gözlemlenmiştir. Bunun

dışında, eğer burun düz ve dengeli bir biçimdeyse, bu burun sahibinin necip, dürüst ve iyi ahlaklı birisi olduğunu söyleyebiliriz. Tarihte ünlülerden ikisi bu konuda istisna oluşturmaktadır. Bunlardan birisi

Sokrates, diğeri de Michelangelo olmuştur. Sokrates'in çocukluktan böyle bir burun yapısına sahip olup olmadığı belli değil. Fakat, Michelangelo'nun bir tesadüf eseri burnunun kırıldığı ve böylece, "küçük burunlular" kategorisine ait olduğu bilinen bir gerçekliktir.

Belirgin çizgilerle ayrılmış ve gelişmiş çene yapısı kişinin irade gücünün, enerjik olmasının bir simgesidir. Dar ve zayıf gelişmiş çene yapısına sahip kişilerin iş alanında verimsiz olduğuna ve karar verme gücünün zayıf olduğuna işaretler.

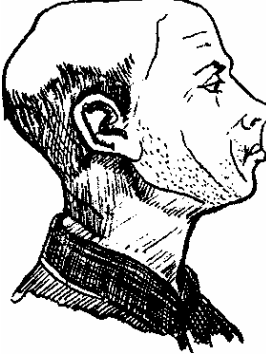

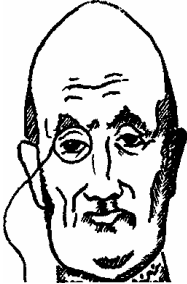

Kalın, etli ve belirgin dudaklar zevkli, eğlenceyi seven ve ayrıca güvenilir kişilerin bir özelliğidir. Dar, çok ince dudaklı kişilerin ise kapalı, bazen da güvenilemez bir karaktere sahip olduğuna işaretler.

Kişinin karakter özelliklerinin belirlenmesinde kulaklar yüz yapısında diğer organlara oranla daha büyük önem taşımaktadır. Kulaklar, kişinin beden organlarında doğuştan ölümüne dek şekil değiştirmeyen tek beden uzvu sayılabilir. Yeni doğmuş bebeklerde artık kulağın şekli tam ve belirgin bir nitelik taşıyor. Oysa, burun, ağız, gözler ve ayakların yapısında zaman geçtikçe şekil değişikliği olabiliyor. Bir Fransız antropologu, kişinin kulak yapısının diğer organlara oranla daha büyük önem taşıdığına işaretler, "kulaklar, kişiye yolcuğu için yaratılıştan verilmiş bir pasaport ve mühürdür" demektedir.

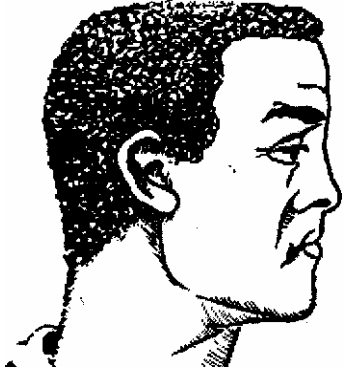

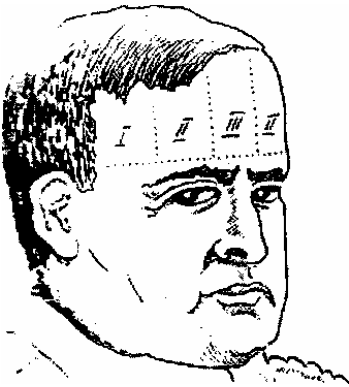

Bayanlara oranla erkeklerin fizyognomik incelenmesi daha kolaydır.

B. Resimler

		
Aşırı uzun yüz Kibirli, kendini beğenmiş	Çökük yüz Kötü ahlaklı	Şişman yüz Maddiyatçı, eğlenceyi seven ve rahatına düşkün

		
Uzun ve oval yüz Aptal, kendini beğenmiş	Minyon tip Hayvani içgüdüleri kuvvetli	Aşırı büyük yüz Hayvani içgüdüleri kuvvetli
		
Keskin hatlı yüz Alçak hislere yatkın	Aşırı kısa yüz, alın üstü çökük ve çökük gözlü Yalancı, kindar ve cimri	Çene kısmı aşırı küçük ve gelişmemiş Tutarsız, aptal
		
Balon şekilli yüz İyi kalpli, alçak gönüllü	Uzun, sivri çene ve sivri kafa (Yumurta kafa) Yalancı, yaltaklık etmeye	Aşırı büyük alınlı yüz Tembelliğe yatkın

	yatkın	
		
Aşırı küçük alınlı yüz Cimri, çabuk sinirlenen	Kemikli yüz Çalışmayı seven, ürkek	Düz şekilli yüz Ters, başına buyruk ve bazen zalim
		
Zayıf yüz İhtiyatlı, derin düşünceli	Alın üç kısma ayrılır. Orta şerit en büyüğü olup şekilde III. bölge olarak gösterilmiştir. I. bölge hafıza gücü, II. bölge düşünme gücü, III. bölge de kâşiflik yeteneğini gösterir. Bu kısımlardan daha kabarık olanı sözkonusu karakterin kuvvetli olduğuna işaret eder.	Aşırı kabarık alın Kolayca sinirlenebilen tip

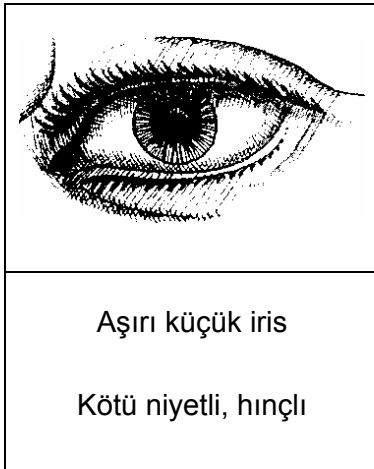
Çökük alın Zorluklara karşı direnci olmayan, ürkek, korkak	Ensiz alın Aptal	Dörtgen alın İyi kalpli, alçakgönüllü, asil
Normal alın Dengeli, yetenekli	Aşırı enli alın Kibirli, övünmeyi seven	Gözlerin üzerine doğru çökük alın Cesur, enerji dolu
Küçük ve yuvarlak alın Yalancı, kibirli ve yüzeysel düşünen	Yuvarlak alın Hınçlı, çabuk sinirlenen	Kırıksız düz alın Kibarlığa yatkın, dış görünüşüne önem veren, süslü

Göz

		
	Temiz ve açık göz küresi Sağlıklı olma belirtisi	Üzerinde çok belirgin kan damarları olan göz küresi Kötü içgüdüleri kuvvetli

- Çok hafif kan damarları olan bembeyaz göz küresi: Hassas
- İnce kan damarları olan kırmızımsı göz küresi: Sinirli
- İnce kan damarları olan ve irisi koyu renkte göz küresi: Ezilmiş

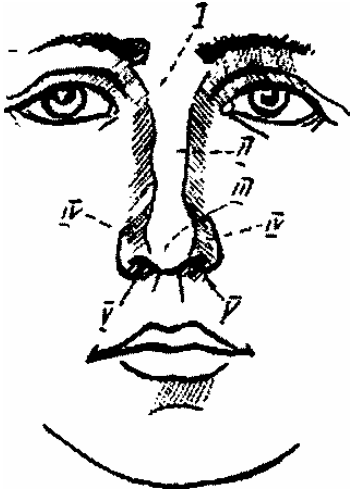
- Koyu kahverengi ve koyu mavi: güvenilir, ciddi
- Açık gri ve açık mavi: enerji dolu
- Siyah: çok çabuk heyecanlanan
- koyu gri: cimri

		
Aşırı büyük kapaklar Ciddiyetsiz, düşünmeden hareket eden	İnik (sarkık) üst kapak Tembel, vurdumduymaz	Aşırı etli kapaklar Rahatına düşkün
		
Sarkık alt kapak Alkole meyilli (ayyaş)	Kırışik kapaklı büyük gözler Kötü maddi zevklere yatkın	Kirpikleri arkaya katlanmış kapaklar Sağduyulu hareket eden
		
Düz kirpikli kapaklar Açık sözlü, içten, samimi	Düz kaşlar Rahatına düşkün	Aşağıya doğru inen kaşlar Ters, hoşgörüsüz, kendi düşüncesinden başka hiçbir

		fikri kabullenmeyen
		
Göz kapaklarına doğru eğilmiş kaşlar Yalancı, riyakar	Göz kapakları üzerine kadar inen kaşlar Hasetçi	Kısa kaşlar Sakin karakterli
		
Kalın, siyah kaşlar Dürüst, alçakgönüllü	Gelişmemiş kaşlar Hastalıklı	Burnun üzerinde birleşen kaşlar Çabuk sinirlenen, cimri
		
Kalın, aşağıya doğru	Gözlere yakın, hilal şekilli	Kavisli (hilal), yüksek kaşlar

kavisli kaşlar Hayal gücü kuvvetli	kaşlar Ters, başına buyruk	Hayat aşkıyla dolu, enerji dolu
---------------------------------------	-------------------------------	---------------------------------

Burun

- I. Burun kökü
- II. Ön burun
- III. Burun ucu
- IV. Burun kanatları
- V. Burun delikleri

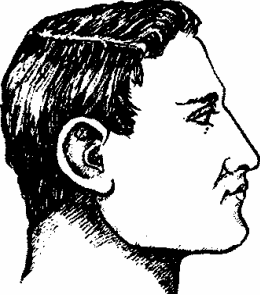

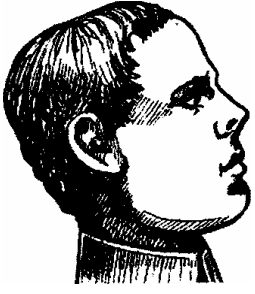

Normal burun Akıllı, açık sözlü, samimi	Sivri burun Çabuk sinirlenen, meraklı	Uzun, aşağıya doğru sarkmış burun Akıllı, adil

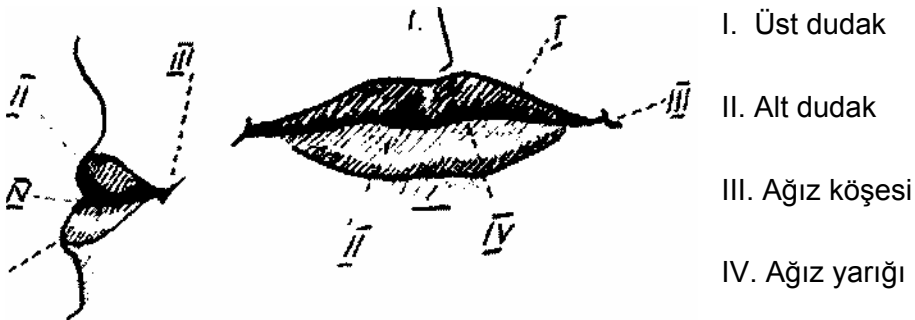
		
Küçük, kısa burun Kibirli, cimri, kötü kalpli	Büyük, etli burun Aptal	Büyük, düz burun Dürüst
		
Kavisli, eğri burun Çabuk sinirlenen, sinirlerine hakim olamayan	Ortası kabarık, daha sonra basık burun Açgözlü, aptal, sıradan kişilikli	Kambur, şahin burun Barışçı, cömert, eliaçık
		
Sivri uçlu, şahin burun Sinirli, bazı durumlarda kötü kalpli davranan	Az kavisli burun Kibirli, kendini beğenmiş	Alın tarafa çökük burun Dar düşünceli, cimri

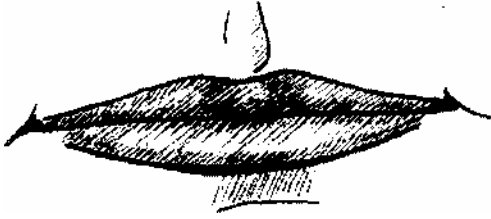
		
Küçük, alın tarafında aşırı derecede çökük burun Yalancı, riyakar	Büyük delikli uzun burun Eğlenmeyi seven	Alın tarafında çıkıntılı burun Hayırsever, cömert
		
Uzun, aynı zamanda yuvarlak burun Hırsızlığa yatkın	Ucu kırmızı, damarları açıkça belirgin burun Aptal, aşırı içkiye düşkün (ayyaş)	Kambur burun Cimri, yalancı
		
Hiç gelişmemiş burun (bazen doğuştan) Pireyi deve yapan, bazen	Büyük delikler Neşeli, enerji dolu	Uzun, neredeyse ağıza kadar uzamış burun

alçak ve acımasız		Cesur, kahraman
		
Etili ve delikleri tüylü burun Sahtekar	Küçük ve çember şekilli delikleri olan burun İnatçı	Kalkık uçlu burun Saf, ayrıca kibirli
		
Kısa burun Hassas, çabuk sinirlenen, haddini bilmeyen	"İkikat burun" Çalışkan, gayretli, hevesli	

Ağız

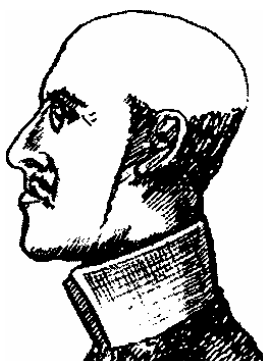

Kırmızı ve normal şekilli dudaklar sağlıklı olma belirtisidir. Kansız, mor ve koyu kırmızı dudaklar hastalık belirtisidir.

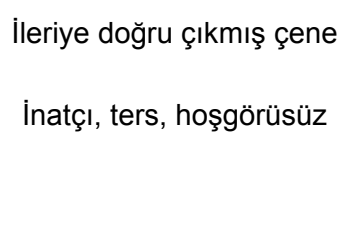
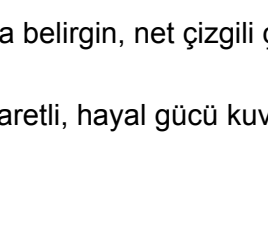
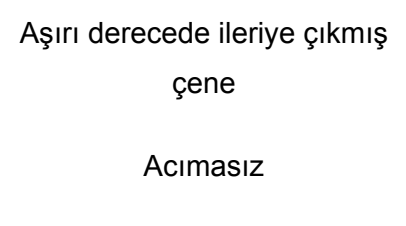
İnce, ensiz dudaklar Şan ve şöhret tutkunu	Küçük, yukarıya doğru kalkık üst dudak Dedikoducu, boş konuşan	Büyük ve etli dudaklar Aptal
Aşırı büyük alt dudak Tembel	Açık ağız (üst dudak açık) Aptallık	Birbirine sıkışmış dudaklar İtici mizaçlı, geçimsiz

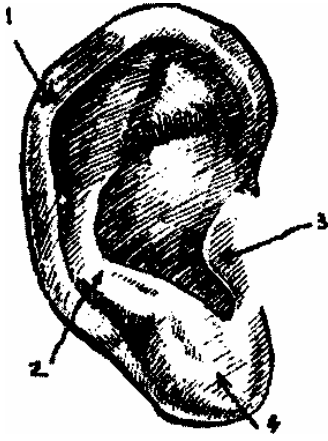
		
Büyük ağız Cesur, savaşçı ruhlu	Kalın, sarkık dudaklar Zevke ve eğlenceye düşkün	Üst dudağı sarkık, büyük ağızlı Aptal, açgözlü, kaba
		
Ensiz, büyük dudaklar (bazen dişler dışarda) Hilekâr, yalancı	Öne çıkmış alt dudak Kendini beğenmiş, kibirli	

Çene Yapısı

		
---	---	---

<p>Aşırı enli, dörtgen şekilli çene</p> <p>Enerji dolu, kaba, acımasız</p>	<p>İkiye ayrılmış çene</p> <p>Kararsız</p>	<p>Keskin uçlu çene</p> <p>Çabuk sinirlenen (özellikle yan kemikleri geniş olan kişiler)</p>
		
<p>Yukarı doğru eğik çene</p> <p>Zevkine düşkün</p>	<p>Küçük çene</p> <p>Kararsız, tereddütlü</p>	<p>Aşırı yuvarlar çene</p> <p>Enerji dolu</p>
		
<p>İleriye doğru çıkmış çene</p> <p>İnatçı, ters, hoşgörüsüz</p>	<p>Fazla belirgin, net çizgili çene</p> <p>Cesaretli, hayal gücü kuvvetli</p>	<p>Aşırı derecede ileriye çıkmış çene</p> <p>Acımasız</p>
		

Kulak

1. Kulak kepçesi,
2. Kulak kepçesi çukuru
3. Kulakçık,
4. Kulak memesi

Aşırı küçük daire şekilli kulaklar Korkak	Aşağıya doğru aşırı sivri kulaklar Kaba hislere yatkın	Büyük kulaklar Müziğe yetenekli
Normal kulaklar Ciddi, sağduyulu	Uzun ve ensiz kulak Hasetçi, esirgeyen	Büyük, kepçe kulaklar Çok konuşan, aptal

Kıllı kulaklar

Uzun ömürlü, iyi duyma yeteneğine sahip

Dörtgen şekilli kulak

İyi ahlaklı